Ազգ
Azg armenian daily

Յունուար 13
Չորեքշաբթի
1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 5 (256)
գինը 2ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Վաշինգտոն–Թբիլիսի

Անդրովկիանոսյան ընկերն առատաձեռն է

«Թանկագին էդուարդ, ես մտածում եմ ձեր եւ վրաց ժողովրդի մասին», խոստովանել է ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը էդուարդ Շեւարդնաձեին հասցեագրված նամակում, որը վերջինիս փոխանցել է ԱՊՀ երկրներին մարդասիրական օգնության հարցով ԱՄՆ հատուկ դեսպան Ռիչարդ Արմիթաջը: Ինչպես հայտնի դարձավ է. Շեւարդնաձեի մամուլի ծառայությունից, վրացական պետության ղեկավարը նամակ է ստացել ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշից, որում նշվում է, որ ԱՄՆ-ն մտադիր է օգնություն ցուցաբերել Վրաստանին, մասնավորապես վառելանյութի որոշ խմբաքանակ առաքել, որը պետք է հասցվի «յոթնյակի» երկրներից: Տրանսպորտային ծախսերի համար հատկացվել է 5 մլն. դոլար: Նամակում նաեւ հաղորդվում է, որ համանման օգնություն նախատեսվում է հատկացնել նաեւ Հայաստանին: Ինչպես հաղորդում է Ջ. Բուշը, հունվարին նախատեսվում է Վրաստան ուղարկել մանկական սնունդ եւ այլ մթերքներ մոտավորապես 10 մլն. դոլարի արժողությամբ: Մինչեւ փետրվարի 1-ը ուղարկվելու է լրացուցիչ 250 տոննա մանկական սնունդ, 100 հազար տոննա հացահատիկ, ցուցաբերվելու է 1 մլն. դոլարի բժշկական օգնություն: ■

Մոսկվա–Երեւան

Ռուսաստանը պատրաստ աջակցելու Հայաստանին

Այդ մասին երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց ՀՀ վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը:

Հայաստանի վարչապետը նշեց, որ 1992 թ. դեկտեմբերին եւ 1993 թ. առաջին տասնօրյակում պարբերաբար բանակցություններ էին տարվում միջինասիական հանրապետությունների (Թուրքմենստան, Ուզբեկստան, Ղազախստան), Ռուսաստանի, Վրաստանի եւ Ուկրաինայի հետ մի նպատակով. որոշելու կարգավորվեր գազի ներհոսքը հանրապետություն: Միջին Ասիայում ծագած խնդիրները հիմնականում կապված են գազի տեղափոխման ծախսերի հետ, արդեն որոշակի պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել եւ հարկավոր է այս հարցում նույնպես դիվերսիոնները ճշգրտել, ասաց պրն. Հարությունյանը: Վարչապետը կրկին անդրադարձավ Ուկրաինայի բարեկամական եւ գործնական վերաբերմունքին, նշելով, թե ստացել է վարչապետ Կուչմայի հեռագիրը, որում Ուկրաինան հրաժարվում է իր 7 մլն. խմ ֆոնդներից հօգուտ Հայաստանի:

Ու թեեւ վերջին օրերի ընթացքում 7 մլն. խմ գազ Հայաստան չի մտել, բայց եկած 3,5-4,5 մլն. էլ եղել է ուկրաինական ֆոնդերի հաշվին: Ցավալին այն է, որ Անդրկովկաս մտնող գազը նախ մտնում է Վրաստան եւ Ադրբեջան, իսկ հետո միայն գալիս Հայաստան: «Եւ չկան մեխանիզմներ, որոնցով մենք կարող ենք ներազդել այս կամ այն հանրապետության վրա», ասաց վարչապետը:

«Գազամատակարարումները իրավական համակարգ չունեն: Փոխհարաբերությունները կրում են կամայական բնույթ»:

Այս ամենը պարտավորեցնում է Ռուսաստանի հետ բանակցություններ վարել մի շարք անհետաձգելի հարցեր կարգավորելու ուղղությամբ: Հունվարի 10-ին նախագահ Տեր-Պետրոսյանը հանդիպել է Բորիս Ելցինին եւ ստացել նրա աջակցությունը: Ամսի 11-ին Խ. Հարությունյանը հանդիպել է վարչապետ Չեռնոմիրդինին եւ քննարկել բազում միջոցառումներ ձեռնարկելու հարցը: Պայմանավորվածություններ ձեռք բերվեցին հանրապետություն 100 հազար տոննա մազութի անհապաղ առաքումը կազմակերպելու ուղղությամբ, օգտագործելով տրանսպորտի բոլոր հնարավոր միջոցները: Հայկական կողմից նաեւ արվել են առաջարկներ գազի մատակարարումը ինչ-որ ձեւ կանոնավորելու ուղղությամբ: Քննարկվել են փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող ֆինանսական եւ տնտեսական հարցեր, մասնավորապես Ռուսաստանի կողմից Հայաստանի տնտեսությունում կատարվող ներդրումներ եւ ռուսական տնտեսական շահը Հայաստանում ամրացնելու խնդիրները: ▶Տես էջ 3

Երեւանում կբացվի Եգիպտոսի դեսպանություն: Այդ մասին հայտնեց Հայաստանի ԱԳՆ Միջին եւ Մերձավոր Արեւելքի բաժնի վարիչ Հենրիկ Գրիգորյանը, որը Հայաստանի պատվիրակության կազմում գտնվում էր Եգիպտոսում եւ Սիրիայում: Նա նշեց, որ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության նախագահ Հոսնի Մուբարաքը հայտարարել է, թե Հայաստանում անպայման կբացվի Եգիպտոսի դեսպանություն: Եգիպտական կողմը սպասում է Հայաստանի առաջարկներին՝ տեղում քննարկելու դեսպանություն բացելու մանրամասները:

Ճակատ

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂ. ՁՅՈՒՆԸ ՍԱՌԵՑՆՈՒՄ Է ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԿԻՐՔԸ

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը**, հունվարի 11-ին եւ լույս 12-ի գիշերը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալներով, հակառակորդ կողմերը ձեռնպահ են մնացել մարտական լուրջ գործողություններից: Ըստ նույն գերատեսչության, պատճառն առատ ձյունն է, որն անհնար է դարձնում գրահատեխնիկայի օգտագործումը:

Ինչպես տեղեկացնում են Լեռնային Ղարաբաղի Մարտունու շրջանի միլիցիայի բաժանմունքից, հունվարի 10-ի երեկոյան եւ լույս 11-ի գիշերը Ադրբեջանի Ֆիզուլու շրջանի տարածքից զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծվել են Մարտունու շրջանի Գեւորգավան տեղամասի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Հայկական կողմից կա մեկ զոհ, մեկ վիրավոր: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ստիպված են եղել պատասխան կրակ բացել: Ըստ նույն աղբյուրների, ադրբեջանական բանակի կողմից վերահսկվող Ղզլղայա բարձունքի (Գեւորգավանի մոտ) ուղղությամբ նկատվում են ադրբեջանական կազմավորումների մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ: Չի բացառվում, որ այս ուղղությամբ ադրբեջանական բանակը լայնածավալ գրոհ է ձեռնարկում:

Ըստ ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալների, Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատի մյուս հատվածներում երեկ եւ նախորդ գիշեր համեմատաբար հանգիստ է եղել: Արձանագրվել են միայն առանձին կարճատեւ փոխհրաձգություններ, որոնց հետեւանքով հայկական կողմից տուժածներ չեն եղել: Համեմատաբար հանգիստ է եղել նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային եւ հարավային մասերում: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը շարունակում է գործել անխափան: ■

Հրետակոծվում են Տաուշի գյուղերը

Ինչպես տեղեկացնում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Երեկ օրվա երկրորդ կեսին Ադրբեջանի Թովուզի եւ Ղազախի շրջանների տարածքից զենքի տարբեր տեսակներից գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են Տաուշի շրջանի Ներքին Կարմիրաղբյուր, Մովսես, Այգեձոր եւ Պառավաքար գյուղերը: Ըստ նախնական տեղեկությունների, կան վիրավորներ: Հայկական ուժերը պատասխան կրակ են բացել: Հակառակորդի կորուստների մասին տեղեկություններ չկան: ■

Բաքու–Երեւան

Հայ-ադրբեջանական հանդիպումը հետաձգվում է

Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք մեր թերթի նախորդ համարներից մեկում, հունվարի 12-ին Ադրբեջանի Ղազախի շրջանի տարածքում նախատեսվում էր հանդիպում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունների ներկայացուցիչների միջեւ: Հանդիպման ընթացքում պետք է քննարկվեին պատանդների եւ ռազմագերիների փոխանակմանն առնչվող խնդիրները: Եւ այնուամենայնիվ հանդիպումն անորոշ ժամանակով հետաձգվել է:

Պաշտոնական Բաքուն հանդիպման ձախողման մեջ մեղադրում է Երեւանին: Ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնի, երկուշաբթի երեկոյան Հայաստանից հաղորդել են, թե հայկական կողմն առայժմ պատրաստ չէ նման հարցերի քննարկմանը: Միաժամանակ Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դոլյանը հայտարարել է, որ հանդիպումը հետաձգվել է ադրբեջանական կողմի առաջ քաշած «անհասկանալի եւ չպատճառաբանված պայմանների» պատճառով: Մասնավորապես Բաքուն առաջարկել է հանդիպումը տեղափոխել չեզոք տարածք, օրինակ, Թբիլիսի: Ա. Դոլյանի խոսքերով, հայկական կողմը դրան պատրաստ չէ: ■

ԱԳՆ

Բաքուն մտահոգ ռուսների ճակատագրով

Ադրբեջանի արտգործնախարարությունն իր մտահոգությունն է հայտնել Հայաստանի հետ հակամարտության գոտում ռուսալեզու բնակչության ճակատագրի նկատմամբ: Հունվարի 12-ին հրապարակված փաստաթղթում խոսքը գնում է Ադրբեջանի Գեդաբեկի շրջանի Նովոիվանովկա եւ Նովոսարատովկա գյուղերի մասին: Ադրբեջանի արտգործնախարարությունը հայտնում է, թե այդ գյուղերի ռուս ազգաբնակչությունը ստիպված է թողնել հարազատ օջախները եւ ժամանակավորապես ապաստանել Բաքու, Գյանջա եւ Սումգայիթ քաղաքներում: Արժե մեր ընթերցողներին տեղեկացնել, որ իրականում վերոհիշյալ գյուղերում վաղուց արդեն ռուսալեզու բնակչություն չկա: Հիշեցնենք նաեւ, որ այդ գյուղերից արդեն մի քանի ամիս է, ինչ պարբերաբար գնդակոծվում եւ հրետակոծվում են «մի քանի տասնյակ կիլոմետր հեռավորության վրա գտնվող» Կրասնոսելսկի շրջանի սահմանամերձ խաղաղ բնակավայրերը: ■

ԱՊՀ

Պաշտպանության նախարարները կհանդիպեն հունվարի 21-ին

Հունվարի 21-ին Մինսկում տեղի կունենա ԱՊՀ երկրների պաշտպանության նախարարների խորհրդի նիստը: Ինչպես հաղորդեցին «ԻՖ»-ին ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարությունում, նիստում կքննարկվեն այն հարցերը, որոնք նախատեսվում են մտցնել Համագործակցության պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարների հանդիպման օրակարգը: Այն տեղի կունենա հունվարի 22-ին Մինսկում:

Բացի այդ, պաշտպանության նախարարները կքննարկեն այն հարցերը, որոնք հետագայում նախատեսվում է քննարկել ԱՊՀ մասնակից պետությունների միջխորհրդարանական համագումարում: Դրանք են ստրատեգիական ուժերի մասին պայմանագրի մեջ փոփոխություններ մտցնելու վերաբերյալ փաստաթղթերի նախագծերը եւ պաշտպանական խնդիրների շուրջ ԱՊՀ սահմաններում ավելի վաղ կնքված պայմանավորվածությունների իրականացման հարցերը: Կքննարկվեն նաեւ ռազմական դիտորդների եւ ԱՊՀ խաղաղապահ ուժերի զինծառայողների լրացուցիչ սոցիալական եւ իրավական երաշխիքների, ինչպես նաեւ ռազմական նշանակության արբանյակային կապի համակարգերի օգտագործման մասին պայմանագրերի նախագծեր եւ այլ հարցեր:

ԱՊՀ պաշտպանության նախարարների խորհրդի հետ միաժամանակ հունվարի 21-ին Մինսկում տեղի կունենա ԱՊՀ միջազգային քաղաքականության կոմիտեի նիստը Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Ղազախստանի եւ Բելառուսի պաշտպանության նախարարների եւ ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար, մարշալ Եվգենի Շապոշնիկովի մասնակցությամբ: ■

ԱՊՀ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարությունից «ԻՖ»-ի ստացած տեղեկությունների համաձայն, Եվգենի Շապոշնիկովը մտադիր չէ մասնակցել հունվարի 15-ին Ալմա-Աթայում կայանալիք Կենտրոնական Ասիայի երկրների հանդիպմանը: Ընդհանրապես, նույն աղբյուրների կարծիքով, հարցականի տակ է այդ հանդիպման անցկացումը: Ենթադրվում է, որ Ալմա-Աթայում Ղազախստանի, Ուզբեկստանի, Ղրղզստանի, Թուրքմենստանի եւ Տաջիկստանի պաշտպանության նախարարությունների հանդիպմանը քննարկվելու է Տաջիկստանի վիճակի կայունացման հարցը:

Աշխարհ

ՄԱԿ-ը դատապարտում է Իրաքին

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը դատապարտեց Իրաքի ներխուժումները Քուվեյթ: Անվտանգության խորհրդի 15 անդամ երկրներն Իրաքից պահանջեցին հետ վերադարձնել Ծոցի պատերազմի զինադադարի համաձայնության խախտումներով Քուվեյթի տարածքից բռնագրավված հրթիռները: Մի քանի իրաքցիներ 24 ժամվա ընթացքում երկրորդ անգամ լինելով ներխուժել են Քուվեյթի տարածք: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն Իրաքին զգուշացրել է լուրջ հետեւանքներից: Մ. Նահանգների ընտրյալ նախագահ Բ. Քլինթոնի բանբերը հայտնեց, որ նա ամբողջովին պաշտպանում է նախագահ Բուշին ՄԱԿ-ի որոշումները խախտող Իրաքին չհանդուրժելու գործում:

Բոսնիայի խաղաղության բանակցությունները վերսկսվեցին

Ժնեւում Բոսնիա-Հերցեգովինայում հակամարտող երեք կողմերի ղեկավարների վերսկսված խաղաղության բանակցությունների ընթացքում Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչն իր համաձայնությունը հայտնեց խաղաղության հաստատման միջազգային ծրագրին: Այդ ծրագրով նախատեսվում է 10 ինքնավար շրջանների բաժանված ինքնիշխան Բոսնիայի ստեղծումը: ՄԱԿ-ի բանագնաց Սայրուս Վենսի գլխավորությամբ բանակցություններում առաջին անգամ մասնակցեց Միլոշեւիչը: Սայրուս Վենսն ասաց, որ Բոսնիայում առանձին սերբական պետության ստեղծումը մնում է բանակցությունների դժվարագույն հարցը: Բոսնիայում խաղաղության առաջին բանակցությունները տեղի էին ունեցել հունվարի 2-4-ին:

ԱՄՆ-ը արաբներին կոչ է անում ստորագրել քիմիական զենքերը արգելող համաձայնագիրը

ԱՄՆ պետքարտուղարությունն արաբական երկրներին կոչ արեց քիմիական զենքերի օգտագործումն արգելող համաձայնագիրը ստորագրելու: Կոչը հրապարակվեց այն պահին, երբ պետքարտուղար Իգլբըրգըրը պատրաստվում էր մեկնել Փարիզ, որտեղ 120 երկրների ներկայացուցիչների հետ ստորագրելու է քիմիական զենքերի արգելման համաձայնագիրը: Արաբական երկրները մերժել են ստորագրել այն, քանի Իսրայելը շարունակում է քիմիական զենք ունենալ:

Արաֆաթը պայմաններ է դնում

ՊԱԿ-ի ղեկավար Յասեր Արաֆաթը հայտարարեց, որ առկախում է իր կազմակերպության մասնակցությունը Մերձավոր Արեւելքի խաղաղության բանակցություններին, այնքան ժամանակ, որ Իսրայելը հետ չի վերադարձնի Հարավային Լիբանան արտաքսված 415 պաղեստինցիներին: Արաֆաթն իր այս հայտարարությունը կատարեց Սենեգալում իսլամական երկրների խորհրդաժողովի աշխատանքներից հետո: ■

digitised by A.R.A.R.@

Պաշտոնական

ՌԱԿ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանում սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական և հոգևոր ճգնաժամն արդեն աղետալի բնույթ է կրում: Ծայրաստիճան շիկացած հասարակական հարաբերությունները սպառնում են դուրս գալ վերահսկողությունից և հանգել ազգի համար ճակատագրական ցնցումների: Ժողովրդի գերագույն զրկանքները չեն արդարացվում սպասված արդյունքներով:

Տնտեսության կազմալուծումը հետևանք է ոչ միայն հանրապետության շրջափակման և առարկայական այլ գործոնների, այլև տնտեսական հստակ ծրագրերի բացակայության, տնտեսության կառավարման կառույցների անկատարելիության, կադրային արատավոր քաղաքականության, հովանավորչական գործելակերպի, պաշտոնատար անձանց կողմից թույլ տրվող կամայականությունների:

Զգալի չափերի են հասել անօրինականություններն ու հանցագործությունները, ստեղծվել է անպատասխանատվության և անպատժելիության մթնոլորտ: Ազգաբնակչության շրջանում վարկաբեկվում են անկախության, ռամկավարության և շուկայական հարաբերությունների գաղափարները, խաթարվում է ազգային արժանապատվության գիտակցությունը, մարում է հասարակության եռանդը, տիրապետող է դառնում անտարբերությունը, իսկ շատերի մոտ՝ հուսահատությունը:

Ազգը ինքնին ավելի է զրկվում արժանապատիվ, բարեկեցիկ և անվտանգ ապրելու իր բնական իրավունքից: Գնալով թափ են առնում արտաղղական դրամագլխի արտահոսքը, քաղաքացիների և գլխավորապես մտավորականության ու ձեռներեցների արտագաղթը հայրենիքից:

Այս պայմաններում միայն սահմանադրությունը կարող է ապահովել իշխանությունների իրական և հստակ բաժանում, պահպանելով փոխադարձ հակակշիռների սկզբունքը, որը իրավական-ռամկավարական պետության ստեղծման և ժողովրդի իրավունքների ու ազատությունների ապահովման գրավականն է: Այլապես մի կողմից ժողովրդի մոտ կստեղծվի «փրկարար ուժեղ ձեռքի» անհրաժեշտության պատրանքը, իսկ մյուս կողմից քաղաքական խմբավորումը կարող է դիմել կառավարման առավել կոշտ, նույնիսկ բռնատիրական միջոցների:

Դրա վառ ապացույցը ՀՀՇ-ի վերջերս արած հայտարարությունն էր, որն ընկալվեց որպես մենատիրության հավակնություն:

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը և ՀՀ ԳԽ-ում ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցությունը այս առումով իրենց մտահոգությունն են հայտնում հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի դեկտեմբերի 16-ին խորհրդարանին ներկայացրած տարեկան հաղորդման առիթով:

Այդ հաղորդման մեջ նախևառաջ առկա էր փաստական նյութի ազգային եկամտի և արդյունաբերության արտադրանքի ծավալների ցուցանիշների աղավաղում, գոյություն չունեցող դրական միտումների վկայակոչում՝ տնտեսական կայունացում և զարգացում, կառավարման սխալների չափազանցված առարկայացում՝ կառավարման բնագավառի օրենսդրական հակասությունների պատճառաբանությամբ:

Ծրագրային ուրվագծերի հիմքում նախագահը դրել էր հասարակությունների զարգացման օրինաչափությունների մասին աղոտ պատկերացումներ, այն, որ գոյություն ունի «նվազագույն կենսամինիմում», որ գյուղատնտեսությունը կարող է նորմալ գործառնել առանց պետության օժանդակության, որ գների վրա կենտրոնացված վերահսկողության ապակենտրոնացումը գների ազատականացումն է: Հաղորդման մեջ կային նաև ժամանակավրեպ խոստումներ և կարգախոսներ:

Նախագահի ներկայացրած ձևակերպումներն անհնարին է իրականացնել մասնակի բարեփոխումների միջոցով, մանավանդ որ դրանք համալրված չէին իրագործման գործնական մեխանիզմներով: Որպես գործադիր իշխանությունը ղեկավարող բարձրագույն պաշտոնատար անձ, հանրապետության նախագահը հերթական փորձն կատարեց ստեղծված իրավիճակի համար օրենքով նախատեսված անձնական պատասխանատվությունից խուսափելու: Նա ակնհայտորեն խուսափեց նաև անցած ժամանակաշրջանի քաղաքական գնահատականներից և ըստ էության շրջանցեց մի շարք կարևորագույն բնագավառներ՝ արտաքին քաղաքականություն, պատերազմ, շրջափակում, ներքին քաղաքական իրավիճակ և այլն: Մտահոգություն է պատճառում այն, որ հանրապետության նախագահը տնտեսական և քաղաքական հիմնարար հարցերի լուծման պատասխանատվությունը թողնում է ՀՀ ԳԽ-ի և կառավարության վրա, խուսափելով հանրապետության օրենսդիր և գործադիր մարմինների աշխատանքի ներդաշնակման, հասարակական-քաղաքական ուժերի համախմբման իր անմիջական պարտականություններից: Փորձելով իրեն վերապահել գերագույն իրավարարի (արբիտրի) դերը, նա փաստորեն գործնական քայլեր չի կատարում այդ ուղղությամբ:

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը, հավատարիմ մնալով հավասարակշիռ ընդդիմության իր դիրքորոշմանը, գտնում է, որ այժմ ավելի քան երբևէ անհրաժեշտ է քաղաքացիական համաձայնություն և առ այդ ներկայացնում է հետևյալ անմիջական առաջարկությունները:

1. Մինչև սահմանադրության մշակումն ու ընդունումը անհրաժեշտ է, որ նախագահն ամենակարճ ժամկետում օրենսդրական նախաձեռնության կարգով խորհրդարանին ներկայացնի ՀՀ կառավարության մասին ժամանակավոր օրենքի նախագիծ:

2. Ելնելով հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական և բարոյա-քաղաքական իրավիճակից, պետք է կազմվի մասնագիտական պատրաստականություն ունեցող և բանիմաց անձանցից բաղկացած նոր կառավարություն, անկախ անհատների կուսակցական պատկանելությունից:

3. Կառավարությունը խորհրդարանի քննարկմանը պետք է ներկայացնի իր տնտեսական ու քաղաքական ծրագիրը:

4. Արագացվի սահմանադրության ընդունումը:

5. Սահմանադրական դատարանի ստեղծումով և դատական իշխանության արմատական բարեփոխումով ավարտին հասցվի երեք իշխանությունների ձևավորման և հստակ տարանջատման գործընթացը:

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը, հավատարիմ ազգի և պետականության շահերն ամեն տեսակ քաղաքական պատկանելությունից վեր դասելու իր վարքագծին, ձեռք է մեկնում հայրենանվեր աշխատանքի լծված բոլոր քաղաքական ուժերին՝ միահամուռ ջանքերով հայրենիքը ճգնաժամից փրկելու:

ՌԱԿ Հանրապետական վարչություն
ՀՀ ԳԽ-ում ՌԱԿ պատգամավորական խմբակցություն
9 հունվարի 1993

Հինգշաբթի, հունվարի 14-ին, ժամը 12-ին ՀՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակում, Կորյունի 19ա, 3-րդ հարկ, տեղի կունենա ՌԱԿ Հանրապետական վարչության և ՀՀ ԳԽ ՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության ներկայացուցիչների մամուլի ասուլիսը:

ՌԱԿ Հանրապետական վարչություն
ՀՀ ԳԽ ՌԱԿ պատգամավորական խմբակցություն

ՄԱԿ-ը օգնում է Հայաստանին

ՄԱԿ-ի փախստականների կոմիտեն Ադրբեջանից եկած հայ փախստականների կարիքների համար հատկացրել է 4398600 ամերիկյան դոլար: Մանուկների կարիքներին ևս 3662650 դոլլար է հատկացրել ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամը: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեցին Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարարությունում, օգնությունն ստացվել է այն բանից հետո, երբ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին կառավարությունների ղեկավարներին և միջազգային կազմակերպություններին կոչ է արել մարդասիրական օգնություն ցույց տալ Հայաստանին և Ադրբեջանին: ■

Գործ

Բարեգործական մթնոլորտ

Երկրորդ ամիսն է, ինչ գործում է Գորիսի բարեգործական ճաշարանը: Այն համագործակցում է ֆրանսիական «Արտիստս» կազմակերպության հետ, որտեղից և առաքվում է դեղորայքը:

– Շուրջ 100 հոգի օգտվել է մեր ծառայությունից,– ասում է բարեգործական կազմակերպության անդամ Աշոտ Մուսախանյանը: Մեր տրամադրության տակ կա 400 դեղատեսակ:

Փախստականներին, ազատամարտիկներին, միայնակ ծերերին դեղերն անվճար են տրվում: Զեղչին վճարով դեղորայքը տրվում է մնացած քաղաքացիներին՝ անկախ դեղորայքի տեսակներից 10 ռ. չափով: Պատերազմական այս վիճակում, դեղորայքի դեֆիցիտի պայմաններում բարեգործական դեղատունը մեծապես օգնում է ազատամարտիկներին:

Ինչ խոսք, սահմանամերձ շրջանում նման դեղատան գոյությունն անհրաժեշտություն է: Բայց ինչպես նշում է Աշոտ Մուսախանյանը, դա կապված է ֆինանսական դժվարությունների հետ: Միայն դեղատան սենյակի վարձը ամսական 20 հազար ռուբլի է, չհաշված կոմունալ և էլեկտրականության ծախսերը: Հարկ է, որ տեղական իշխանությունները նման անհրաժեշտությունների կողքից անտարբեր չանցնեն:

Միաժամանակ, Մոսկվայի «Ջեյն էն էն» բաժնետիրական ընկերության նախագահն ու փոխնախագահը՝ ծնունդով զանգեզուրցի հայր ու որդի, հետաքրքրվող Գորիսին օգնելու, պետության ամրապնդման նպատակով քաղխորհրդի գործկոմին տրամադրեցին 1 մլն. ռուբլի: Գորիս առաքվեց նաև 300 կգ հագուստ, որի մի մասը քաղխորհուրդը որոշեց ուղարկել արցախցիներին: Ընկերության նախագահ Փայլակ Բաբայանի և նրա որդու օգնությունը նյութականից զատ բարոյական աջակցություն է իրենց համերկրացիներին:

ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գորիս

Կծառայեն Հայաստանի բանակում: Հայաստանում ստեղծվում է առանձին մոտոհրաձգային բրիգադ: Այն կդառնա հանրապետության առաջին պայմանագրային զինվորական ստորաբաժանումը:

Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեց ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության պետ Արմեն Դոլյանը, բրիգադի կազմավորումը հաջող է ընթանում: Նրա խոսքերով, Հայաստանի բանակում ծառայել ցանկացողները քիչ չեն: Դա հույս է ներշնչում, որ մի քանի հազար մարդուց բաղկացած ստորաբաժանման կազմավորումը կավարտվի արդեն հունվարի վերջերին, ասաց նա:

ՂՀ

Արդյունաբերությունը վերականգնվում է

Չնայած շարունակվող ռազմական գործողություններին և տրանսպորտային շրջափակմանը, ներկայումս Ղարաբաղում գործում են փաստորեն բոլոր արտադրական ձեռնարկությունները: Դրանց մի մասն սկսեց արտադրանք տալ արդեն 1992 թ. հունիսին: Գործարանների և ֆաբրիկաների մեծ մասը գործում է անցյալ տարվա սեպտեմբերից: Անցած տարի կրկնակի ավելացան արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը: Սակայն վառելիքաէներգետիկ սուր ճգնաժամի պատճառով արդյունաբերությունը լրիվ կարողությամբ չի գործում: Որոշակի դժվարություններ են ծառացել նաև բարձրորակ մասնագետների զորակոչման պատճառով:

Սնարք

Օգնություն զոհվածների երեխաներին

Ինչպես տեղեկացնում է ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի մամուլի քարտուղար Գեղամ Բաղդասարյանը, Հայաստանի հատուկ ծրագրերի պետական վարչությունը Ղարաբաղում զոհված և անհայտ կորած ազատամարտիկների ընտանիքների երեխաներին տրամադրելու է ամենամսյա դրամական օգնություն: 1993 թվականի հունվարից յուրաքանչյուր ամիս երկու հազարական ռուբլի կհատկացվի զոհված ազատամարտիկների մինչև 16 տարեկան երեխաներին: Հատույցը տրվում է միայն երեխայի մոր: Դրա համար բավական է միայն ներկայացնել անձնագիրը: Իսկ եթե երեխայի ծնողները կենդանի չեն, ապա ժողդատարանի որոշմամբ կամ օրենքով նախատեսված այլ կարգով անհրաժեշտ է ներկայացնել երեխայի խնամակալության տակ գտնվելու մասին համապատասխան փաստաթղթեր: ■

Թբիլիսի

Վրացիներն ազատ են արձակել ռուս պատանդ գերիներին

Հունվարի 10-ին Լագոդեխի շրջկենտրոնում գերի վերցված 45 ռուս զինծառայողներ հունվարի 12-ի գիշերն ազատ են արձակվել և մեքենաներով հասցվել Թբիլիսի: Այդ մասին «ԻՖ»-ին հայտնել է Անդրկովկասում ռուսական զորքերի հետախուզական վարչության պետ գեներալ-մայոր Վիկտոր Իվանենկոն: Հունվարի 10-ին վրացական հատուկ նշանակության ջոկատները գրավել էին Լագոդեխիում տեղակայված ռուսական զորամասը, զենքի դուրս բերումն արգելելու նպատակով: Ռուսական աղբյուրները պնդում են, որ զենքն ու զինամթերքը թալանվել են, չնայած որոշված է եղել այն Վրաստանին հանձնել: Իվանենկոյի խոսքերով, վրացական զինվորները դեռ գտնվում են զորամասերի տարածքում և ընդունում են ռազմական ունեցվածքը:

Բաքու

Դեմիրելի առաջարկությունը

Հյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական Հանրապետության նախագահ Ռաուֆ Դենքթաշը դիմել է իր կառավարությանը, առաջարկելով Ադրբեջանում գրասենյակ բացել, որը Ադրբեջանի հանրությանը կծանոթացնի իր երկրի կյանքին, մշակույթին, տնտեսական և մյուս ոլորտներին, հաղորդում է ադրբեջանական մամուլը: ■

Վանաձոր

Դիզենտերիայի համաճարակ

Էներգետիկ և քաղաքական ճգնաժամի դժվարին պայմաններում, երբ բնակչությունը ծանր կացության մեջ է, Վանաձորում համաճարակ է բռնկվել, որը հիմնականում արտահայտվում է դիզենտերիայի ձևով: Քաղաքի Դիմաց բաղամասի Հաղթանակի այգում տեղավորված ժամանակավոր տնակներում և շրջակա շենքերում է համաճարակի օջախը: Համաճարակը կարճ ժամանակում տարածվել է նաև քաղաքամասի այլ հատվածներում: Մանրամասները պարզելու համար դիմեցինք քաղխորհրդի գործկոմի առողջապահության բաժնի վարիչ Հասմիկ Բաղդասարյանին:

– Անցյալ տարվա դեկտեմբերի 30–31-ին սուր վարակիչ հիվանդանոց տեղափոխեցին առաջին հիվանդներին: Թվում էր, խուճապի մատնվելու կարիք չկա, քանզի ամեն տարի քաղաքամասից այդ կարգի դեպքեր համեմատաբար հաճախակի էին լինում: Սակայն ավելի անհանգստացնող էր այս տարվա հունվարի 6-ից 8-ը, երբ հիվանդների թիվը հասավ 120-ի, որոնցից չորսին չհաջողվեց փրկել:

– Ո՞րն է դարձել համաճարակի պատճառը:

– Տարբեր բաղամասերից վերցված ջրի 43 նմուշներից 16-ում ցեղումներ են հայտնաբերվել: Կասկածից վեր է, որ կեղտաջրերը խառնվել են խմելու ջրերին: Գր. Լուսավորչի փողոցի թիվ 3 շենքի կոյուղագծերում վթար է տեղի ունեցել, որի հետևանքով դիզենտերիայի վարակումներ են տարածվել: Չի բացառվում նաև, որ պատճառը լինի սննդամթերքը (աղխած ձուկ, միս, երշիկ):

– **Իսկ ի՞նչ է արվում համաճարակը մարելու ուղղությամբ:**

– Հունվարի 5-ից սկսվել են բժիշկների համայցերը տարբեր բաղամասեր: Կասկածյալներն անմիջապես տեղափոխվել են հիվանդանոց: Դեղորայքի հարցում, բացի պետականին վարչությունը, մեզ մեծապես օգնում են նաև «Ինտերկամ» [illegible] բարեգործական միությունը և «Դրություն» [illegible] պատճառով [illegible] անհրաժեշտ [illegible] խանգարում է գործին: [illegible] օգնության են [illegible] առաջին օրվանից [illegible] գտնվում նաև [illegible] ինֆեկցիոն համաճարակային կայանի գլխավոր բժիշկ Պայծառ Դիլբաֆյանը: Նրան նույնպես խնդրեցինք մեկնաբանել վիճակը:

– Քաղաքի սանէպիդկայանում բարձրացվել է բակտերիոլոգիական լաբորատորիայի ծանրաբեռնվածությունը: Մի շարք միջոցառումների շնորհիվ կատարվում են մանրէաբանական հետազոտություններ, կանխելու հիվանդության տարածման բոլոր օջախները: Այսօր դժվար է ասել վարակի մարման միտում նկատվում է, թե ոչ: Այդ մասին ավելի կոնկրետ կարելի է խոսել միայն այն ժամանակ, երբ վերացվեն քաղաքի կոյուղու և խմելու ջրի ցանցերի բոլոր վթարները:

Տեղեկացանք, որ համաճարակի բռնկման օրերին ՀՀ առողջապահության նախարարությունը աշխատանքից ազատել է քաղաքի սանէպիդկայանի գլխավոր բժիշկ Ժորժ Նոխյանին, իբր նախարարությանը ճշտ տեղյակ չպահելու և չահազանգելու համար: Թե որքանով կօգնի այդ կտրուկ շրջադարձը գործին, ցույց կտա ժամանակը, սակայն կարծում ենք, որ այս ծանր ժամանակներում կարելի էր օգտագործել փորձառու բժշկի հմտությունն ու գիտելիքները, խաչիկը ավելի կարճ ժամանակում կանգնեցնելու գործում:

ԼԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

• Վաճառվում են կահավորված տնակներ: Մակերեսը 30 ք. մ.: Հեռ. 26-34-92

Մոսկվա–Երեւան

Ռուսաստանը պատրաստ...

Սկիզբը էջ 1

Եզրափակելով իր ներածական խոսքը, վարչապետը հայտարարեց, թե որերորդ անգամ Ռուսաստանի կառավարությունը ցույց տվեց եւ ազնվություն, եւ ըմբռնում, եւ ձգտում՝ կոնկրետ քայլերով ստեղծված իրավիճակը մեղմելու ուղղությամբ: Անդրադառնալով Վրաստանի հետ հարցերը լուծելու խնդրին, վարչապետը հայտարարեց, թե մենք մեր հարաբերությունները փորձում ենք կառուցել փոխադարձ ըմբռնումով եւ ինչքան էլ դժվարություններ ծագեն, Հայաստանը կգտնի քիչ թե շատ փաղաքակիրթ ճանապարհներով կարգավորել մեզ հուզող հարցերը: Ամենահարմարն այդ հարցում որն. Հարությունյանը համարեց փոխշահավետ տնտեսական համագործակցությունը:

«Այսօր լծակներից ամենակարեւորը տնտեսական հետաքրքրությունների հնարավորությունների օգտագործումն է», ասաց նա: Այժմ ղեկավարության Վ. Չիտելյանի գլխավորությամբ մի հանձնախումբ էլ մնացել է Մոսկվայում, որտեղ մեխանիզմներ ստեղծվեն, պարզելու համար, թե ով չի տալիս մեզ հասանելիք գազը: Այդ բարդությունն առաջանում է, որովհետեւ սկսած Ուզբեկստանից վերջացրած Վրաստանով բոլորն էլ մեր գազից վերցնում են եւ դժվար է պարզել, թե ով՝ որքան:

Վարչապետը նշեց նաեւ, թե ռուսական կողմի հետ պայմանավորվածությունից մեկն էլ այն է, որ Հայաստանում ստեղծվեն համատեղ ձեռնարկություններ՝ ռուսական դրամի տակ:

Բացի այդ, 1993 թ. Ռուսաստանից նախատեսվում է ստանալ 1 մլն. 700 հազար տոննա մազութ, 300 հազար տոննա դիզելային վառելանյութ, 150 հազար տոննա բենզին, եւ սրանցից դուրս կոմերցիոն կառույցներով բերել նաեւ այլ քանակներ: Իսկ փոխադարձ առաքումների ծավալը կհասնի 122 մլն. ամերիկյան դոլարի:

Այդ սահմաններում էլ ծրագրվում է 1993 թ. տնտեսական համագործակցությունը:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Սահմանադրություն

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, 1992 թ. վերջին ՀՀ ԳԽ նախագահությանը, ՀՀ ԳԽ սահմանադրական հանձնաժողովին եւ նախագահի աշխատակազմին ներկայացվել էր ՀՀ նոր սահմանադրության նախագծի այլընտրանքային տարբերակ (ավելի վաղ այն հրապարակվել էր Ազգային ինքնորոշում միավորման պաշտոնաթերթ «Ավրորա»-ի 1992 թ. թիվ 20-ում): Նախագիծը պատրաստել է ՀՀ ԳԱ փիլիսոփայության եւ իրավունքի ինստիտուտի գիտահետազոտական խմբի ղեկավար, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Հենրիկ Խաչատրյանը:

ՀՀ ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՄԻ ՏԱՐԲԵՐԱԿ

Նախագիծը բաղկացած է 4 բաժնից, ներածականից, եզրափակիչ եւ անցումային դրույթներից:

Առաջին բաժինը՝ «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին» (կազմված է 5 գլխից) նվիրված է Հայաստանի քաղաքացիների իրավունքներին եւ պարտականություններին եւ հիմնականում համապատասխանում է մարդու իրավունքներին եւ ազատությանը վերաբերող միջազգային փաստաթղթերին: Փաստորեն դրանք բոլորն էլ ամբողջովին ընդգրկված են ներկայացվող փաստաթղթում: Մի շարք փորձագետների կարծիքով, նախագծի առաջին բաժինն առավել հաջողվածն է:

Երկրորդ բաժնում՝ «Ազգային պետություն» (կազմված է 4 գլխից) եւ երրորդում՝ «Իշխանության կազմակերպումը Հայաստանի Հանրապետությունում» (6 գլուխ) հաշվի են առնված ՀՀ ԳԽ ընդունված մի շարք օրենսդրական փաստաթղթերի գաղափարներն ու սկզբունքները («Հայաստանի անկախության հռչակագիրը», «ՀՀ սեփականության մասին» օրենքը, «Անկախ պետականության հիմունքների մասին» սահմանադիր օրենքը, «Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին», «ԳԽ-ի մասին» եւ այլ օրենքներ): Ըստ նախագծի, ՀՀ Ազգային ժողովը (խորհրդարանը) Հայաստանի միակ օրենսդրական մարմինն է: Այն կազմված է 120 պատգամավորից, որոնք ընտրվում են գաղտնի քվեարկությամբ՝ համընդհանուր, հավասար եւ ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա: Հայաստանի Հանրապետությունն ունիտար պետություն է, նրա գործադիր իշխանությունը գլխավորում է նախագահը, որն ընտրվում է 5 տարով: Նախագահն ունի լայն լիազորություններ, Ազգային ժողովի համաձայնությամբ կարող է նշանակել եւ ազատ արձակել պետության գլխավոր ղեկավար պաշտոնյաներին (պետական քարտուղարին, պետական նախարարներին, գլխավոր դատախազին), ունի «վետո»-ի իրավունք, զբաղվում է արտաքին քաղաքականությամբ եւ զինված ուժերի ղեկավարությամբ եւ այլն: Նախատեսված են նաեւ փոխնախագահի եւ մարդու իրավունքների գծով խորհրդարանական լիազորի (ժողովրդական պաշտպանի) պաշտոններ:

Դատական իշխանությունն իրականացնում են ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, ՀՀ Գերագույն դատարանը եւ տեղական դատարանները: Սահմանադրության նախագիծը ելնում է «իշխանությունների բաժանման» տեսության հիմնական սկզբունքներից: Այդ սկզբունքները նախագծում լրացված են «պահումների եւ հակակշիռների» համակարգով:

Հենրիկ Խաչատրյանի ներկայացրած նախագիծն ունի ուշագրավ մի շարք արժանիքներ, մասնավորապես. նախագիծն իրավաբանորեն ամբողջական փաստաթուղթ է, նրա գլխավոր դրույթները հիմնականում խարսխված են 1990-1992 թթ. ընթացքում ՀՀ ԳԽ ընդունած օրենքների վրա, փաստաթուղթն ավարտուն եւ ամբողջական լինելով հանդերձ, նրա երկրորդ («Ազգային պետություն»), երրորդ («Իշխանության կազմակերպումը ՀՀ-ում») եւ չորրորդ բաժինները մնում են «բաց եւ ճկուն»՝ քննարկումների եւ դրանցում համապատասխան փոփոխություններ մտցնելու համար, ինչը նախագիծը դարձնում է հարմար որպես աշխատանքային նախագիծ ընդունելու համար:

Նայիրա Նազարյան

ՀՀ եւ Շվեդիայի առողջապահության նախարարությունների միջեւ ստեղծվում են կապեր: ՀՀ առողջապահության նախարարության արտաքին կապերի ծառայության ղեկավար Արա Տեր-Գրիգորյանը հայտնեց, որ Շվեդիայի առողջապահության նախարարության հրավերով վերջերս Հայաստանի առողջապահության նախարարության պատվիրակությունը մեկնել էր Շվեդիա: Թեեւ Շվեդիան կողմնորոշվում եւ հիմնականում օգնություն է ցուցաբերում Մերձբալթյան երկրներին, սակայն Շվեդիայի փոքրաթիվ հայկական համայնքի, հիմնականում «Արարատ» միության ջանքերով այդ երկրի հետաքրքրությունը մեր երկրի նկատմամբ խիստ աճել է: «Շվեդիայից արդեն որպես օգնություն Հայաստան են առաքվել բժշկական գործիքներ, սարքավորումներ: Չնայած մեր երկրների միջեւ դեռեւս միջպետական կապեր չկան, սակայն Կարոլինկա ինստիտուտի եւ Հայաստանի առողջապահության ազգային ինստիտուտի միջեւ ստորագրվել է համագործակցության մասին պայմանագիր», ասաց Տեր-Գրիգորյանը:

Նայիրա Նազարյան

Բարեգործություն

Մանկասների հիմնադրամը ընդլայնում է գործունեությունը

Հունվարի 12-ին աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունում հրավիրված էր Հայաստանի Մանկասների հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստը, որին մասնակցում էին նաեւ լրագրողները: Թերթն արդեն անդրադարձել է հիմնադրամին եւ նրա նախաձեռնող Ժենյա Ոզայիին: Տիկին Ժենյան ստեղծելով հիմնադրամը, նպատակ էր հետապնդում օգնել Հայաստանի մանկասներին: Սակայն նախաձեռնությունը սփյուռքում այնքան լայն ընդունելություն գտավ եւ նոր առաջարկներով համալրվեց, որ անհրաժեշտություն ծագեց հիմնադրամի դերը ընդարձակել: Հոգաբարձուների խորհրդի նիստում քննարկվում էին այդ խնդիրները:

Տիկին Ժենյան տեղեկացրեց, որ շատերն են նյութական ներդրումներ անելու ցանկություն հայտնել: Մասնավորապես տեր եւ տիկին Գալստյանները տրամադրել են 2500 դոլլար, «Ալյանս» հաստատությունը 11 հազար դոլլար եւ այլն: Նպատակը մեկն է՝ օգնել կարիքավորներին, ուստի եւ օգնել հայրենիքին հաղթահարել դժվարին տնտեսական կացությունը: Սկզբի համար եղած միջոցներով (դրա մեջ չեն մտնում Մանկասների հիմնադրամի միջոցները) հնարավորություն կա ամսական 10 դոլլար տրամադրել 175 ընտանիքի: Այս թիվն անպայման կաճի, քանի որ աճում է նաեւ հովանավորների թիվը: Հոգաբարձուների խորհրդին առաջարկվում էր որոշել ամենից կարիքավորների թիվն ու կազմել ցուցակները: Նախատեսվում է յուրաքանչյուր կարիքավոր ընտանիքի կցել մեկ հովանավոր ընտանիքի հետ: Այդ դեպքում օգնությունը խիստ առարկայական եւ վերահսկելի կլինի:

Հոգաբարձուների խորհուրդը, որ բաղկացած էր առողջապահության, լուսավորության, ժողկրթության նախարարությունների ներկայացուցիչներից, առաջարկեց առաջնահերթ կարիքավորների ցուցակում ընդգրկել զոհված ազատամարտիկների, բազմազավակ, սահմանամերձ գոտում ռմբակոծություններից տուժածների, աղետի գոտու կարիքավորների ընտանիքները: Չնարավոր սխալներից խուսափելու եւ իսկապես կարիքավորներին օգնելու նպատակով որոշվեց սոցապ նախարարությունում ստեղծել սոցիալական ծառայություն՝ բոլոր կարիքավորների ցուցակների բանկ:

Նշվեց նաեւ, որ բոլորովին նպատակահարմար չէ օգնությունը բերել սննդի կամ հագուստի ձեւով, քանի որ բերված սնունդը չափազանց թանկ է տեղ հասնում (Արցախ հասցված բրնձի կիլոգրամը արժեր 54 դոլլար) եւ բարոյապես ծնող է: Բացի այդ, անհրաժեշտ է բարեգործական միջոցառումների համակարգում, որպեսզի մեկն այդ օգնությունը չստանա մի քանի անգամ, մյուսը՝ ոչ մի անգամ: Դրա համար նպատակահարմար կլինի մախտասան միջոցով տեղեկություն ստանալ հանրապետություն ժեռնող մարդասիրական օգնության մասին:

Տիկին Ժենյայի եւ նրա համախոհների խանդավառությունը վկայում է, որ կարիքավորներին օգնելու նախաձեռնությունը լավ արդյունքներ կտա եւ այս դժվարին օրերին բարի նպատակի կծառայի: Թեեւ ինչպես աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Ռեռ Եսայանն է ասում, «բոլորս հույս ունենք, որ այս օգնության կարիքը մեկ երկու տարուց այլեւս չի զգացվի»:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ

Կապ

Փոստի առաքումը Երեւան վերսկսված

Հանրապետական փոստերի առաքման կենտրոնի պետ Յուրի Գրիգորյանը հայտնեց, որ սկսած դեկտեմբեր ամսից եւ մինչեւ վերջերս փոստի առաքումը Մոսկվայից ընդհատվել էր չվերթների խափանումների պատճառով: Օրերս կենտրոնը ստացել է 1500 փաթեթ փոստ: Գրիգորյանը հայտնել է նաեւ, որ Ազարակում Իրանի հետ փոխանցվող փոստի ծավալները օրեցօր աճում են: Շուտով ԱՊՀ եւ Միջին Արեւելքի երկրների միջեւ փոստի փոխանակումը կատարվելու է Հայաստանի միջոցով եւ Իրանի հետ փոստի փոխանակման ծավալները էլ ավելի են ընդլայնվելու, այդ նպատակով օրերս Իրան են գործուղվելու մեր 3 մասնագետները, որոնք այդ առթիվ համապատասխան համաձայնագրեր են կնքելու:

ՆՏ

Շրջափակված Հայաստանն արտաքին աշխարհին կապող միակ ցամաքային ուղին մեծ վտանգներ է պարունակում: Կովկասյան մեծ լեռնանցքի սերպանտին փակման պատճառով ճանապարհն այսօր անցնում է Հարավային Օսիայի անկայուն սահմանամերձ գոտով: Ձենց այդ հատվածում հայ վարորդներին սպասում են անակնկալ վտանգներ, բացահայտ կողոպուտ եւ թալանչիություն: Վրաստանի Գորի քաղաքից մինչեւ Ցխինվալ մեկ բեռնված ավտոմեքենայի անցման համար բեռնատերերը թալանչիներին վճարում են 100-150 հազար ռուբլի կանխիկ՝ դրամ:

Սնարք

Մրցույթ

«Հայաստան» հիմնադրամից 300 դոլլար շնորհաշատ երեխաներին

Երեկ խմբագրությունը մի գրություն ստացավ «Հայաստան» հիմնադրամից, ուր մասնավորապես ասվում է.

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր վարչությունը տեղեկացնում է, որ հիմնադրամի Հոգաբարձուների խորհուրդը նախադրոցական եւ դպրոցական տարիքի հայ շնորհաշատ երեխաների համար սահմանել է հիմնադրամի տարեկան մրցանակ՝ յուրաքանչյուրին երեք հարյուր ամերիկյան դոլլարի չափով: Մրցանակակիրների առավելագույն թիվը նախատեսված է հարյուր երեխա: Հիմնադրամի ստեղծած մրցանակաբաշխության հանձնաժողովի անդամներն են.

1. Հիմնադրամի գործադիր վարչության ներկայացուցիչ
2. ՀՀ լուսավորության նախարար Հայկ Ղազարյան, ֆիզմաթ գիտութ. դոկտոր
3. ՀՀ լուսավորության փոխնախարար Ալբերտ Կիրակոսյան, ֆիզմաթ գիտութ. դոկտոր
4. Հենրիկ Իգիթյան-արվեստաբան
5. Ռազմիկ Դավոյան-բանաստեղծ
6. Վլադիմիր Բարխուդարյան-պատմաբան, ՀՀ ԳԱ թղթ. անդամ
7. Պերճ Խաչատրյան-գրականագետ, բանասիրության դոկտոր
8. Հրանտ Շահինյան-օլիմպիական խաղերի չեմպիոն
9. Տիգրան Մանսուրյան-երգահան
10. ԼՂՀ կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Նելլի Ռսկանյան

Մրցույթի անցկացման ձեւի եւ մրցանակակիրների ընտրության մեխանիզմի մասին մեկ ամիս անց կտեղեկացվի մամուլով եւ հեռուստատեսությամբ:

Այս նախաձեռնության նպատակը հայ ժողովրդի գենոֆոնդի պահպանումն ու զարգացումն է: Հիմնադրամը հանձն է առնում մեր շնորհաշատ երեխաների բարոյական եւ համակողմանի խրախուսման գործը եւ հաստատ նրանցից տաղանդավորների նկատմամբ հատուկ հովանավորությունը:

Տեղեկացնում ենք նաեւ, որ Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ակադեմիայում հիմնադրամի հաշվին կատարվել են հետեւյալ մուծումները.

ՀԳԱ իսկական եւ թղթակից անդամները մուծել են 89700 ռուբլի (ութսունինը հազար յոթ հարյուր).

ՀԳԱ ինստիտուտների եւ կազմակերպությունների կոլեկտիվները 166762 ռուբլի (հարյուր վաթսունվեց հազար յոթ հարյուր վաթսուներկու):

Մուծումները շարունակվում են:

Սիրելի հայրենակից, վերջում կոչ է անում «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր վարչությունը, ազգային տուրքի քո մասնակցությամբ է կախված նաեւ հայրենիքի այսօրվա եւ վաղվա բարեկեցությունը: ■

Երեւան

Ի գիտություն քաղխորհրդի պատգամավորների

Երեւանի քաղաքային խորհրդից մեզ հայտնեցին, որ քաղաքային խորհրդի առաջին գումարման 4-րդ նստաշրջանի առաջին նիստը տեղի կունենա ս. թ. հունվարի 18-ին, ժամը 11-ին ՀՀ ԳԽ նիստերի դահլիճում (մուտքը Մելիք-Ադամյան փողոցից), որի օրակարգում դրված են հետեւյալ հարցերը.

1. Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեի ընտրություններ,
2. Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեի վարչությունների պետերի եւ բաժինների վարիչների հաստատում,
3. Երքաղխորհրդի մշտական հանձնաժողովների համալրում, գրյուղատնտեսության, սոցիալական քաղաքականության եւ մշակույթի հանձնաժողովների նախագահների ընտրություններ,
4. Մայրաքաղաքի մսավորակաության սոցիալական եւ բարոյական պաշտպանվածության մասին,
5. Երեւան քաղաքում աղօրիքի չինարարության մասին,
6. Մայրաքաղաքի կրթօջախների տարածքների օգտագործման մասին,
7. Այլ հարցեր:

Երքաղխորհրդից հայտնում են նաեւ, թե զանգվածային լրատվության այն միջոցները, որոնք ցանկանում են լուսաբանել նստաշրջանի աշխատանքները, պետք է նախապես իրենց ներկայացուցիչներին հավատարմագրեն Երեւանի քաղաքային խորհրդի քարտուղարությունում: Հասցեն՝ Գր. Լուսավորչի 13, հեռ. 52.92.93: ■

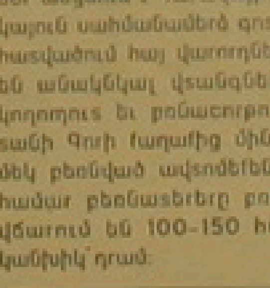

ՆԱՀԱՏԱԿՎԵՑ ՀԱՆՈՒՆ ՀՈՂԻ

Զավեն Օրդյան, ծնվել է 1956 թ. Տաուշի Այգեձոր գյուղում: 17 տարի ծառայել է սովետական բանակում, որտեղ ենթասպա՝ «Ստարշինա»ն, ինչպես նրան կոչում էին ջոկատում, 1990 թ. սկսեց հայրենիքին ծառայել Դիլիջանի «Վահրամ Պահլավունի» երկրապահ ջոկատում: Զավենը ջոկատի մարտական կյանքի ակտիվ մասնակիցներից էր: Մասնակցել է Նոյեմբերյանի Ոսկեպար, Շավարշավան (Կոթի), Իջեւանի Կիրանց, Բերքաբեր (Ձորագ), Կրասնոսելսկի Վահան, Ջիլ եւ Արտանիշ գյուղերի պաշտպանությանը: Կանխազգում էր արդյո՞ք, որ մեկնեց իր հայրենի օջախը՝ Այգեձոր գյուղը, մոր հետ դիմավորելու Նոր տարին: Հարեւան Չինարի գյուղը ննջող թշնամու քիրախ էր դարձել: Հայրենիքի սուրբ կովին զինվորագրված Զավենը չէր կարող անտարբեր մնալ: 2 օր իր համագյուղացիների հետ պաշտպանեց Չինարի գյուղի սահմանները, երբ 1993 թ. հունվարի 2-ի երեկոյան, ժամը 19-ի սահմաններում տանկի համազարկից հետո... նահատակվեց, հաստատելով, որ բոլորիս ճանապարհին կանգնած է մահը, իսկ հերոսի ճանապարհին՝ անմահությունը:

Դիլիջանի «Վահրամ Պահլավունի» երկրապահ ջոկատ

digitised by A.R.A.R.@

Տնտեսություն

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ՄԱՐՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԽՍՀՄ-ը եւ նրա հետեւից սոցիալիստական ճամբարը փլուզվեց, այդպես էլ երազանք թողնելով իր հիմնական գերխնդիրներից մեկը. «Տնտեսական բոլոր ցուցանիշներով հասնել եւ անցնել զարգացած կապիտալիստական երկրներից»: Եւ որքան էլ այս կարգախոսով փորձում էին ոգեւորել սովետների երկրի աշխատավորությանը, բայց էության այն անհնար էր իրականացնել: Բանն այն է, որ մի կողմից տնտեսության կենտրոնական պլանային ղեկավարմամբ պայմանավորված անհարթությունները եւ մյուս կողմից վալյուտա բերող հումքային ռեսուրսների աստիճանական սպառումը ի վերջո շատերին պարզ դարձրեց, որ որքան էլ սոցիալիզմի գաղափարները հրապուրիչ են, դրանք ուտոպիայից իրականություն դարձնելու ցանկացած փորձ դատապարտված է ձախողման: Քանզի դրանցում բացակայում են տնտեսության զարգացման հիմնական շարժիչ ուժերը՝ մարդկանց անձնական շահագրգռվածությունը եւ նախաձեռնությունը, ինչպես նաեւ, միայն շուկայով պայմանավորված, մրցակցության ոգին: Ուրեմն էլ իրենց հերթին բերում են բնական եւ նյութական պաշարների ռացիոնալ օգտագործում:

Նշված գործոններն անշուշտ առկա են, երբ բնակչության ձեռքին է գտնվում արտադրության միջոցների գերակշիռ մասը:

Անշուշտ Հայաստանն այսօր հեռու է նման իրավիճակից. այսպես կոչված ժողովրդական սեփականության հիմնական տերը մնում է պետությունը: Այստեղից էլ բխում է սեփականաշնորհման կարեւորագույն մոտակա խնդիրը՝ հանրապետությունում մասնավորեցման միջոցով հաստատել սեփականության ձեւերի բազմազանություն, որի մեջ մտնում են ինչպես անհատական, կոլեկտիվ եւ փայատիրական ունեցվածները, այնպես էլ անհրաժեշտաբար նաեւ պետական միջոցների գոյությունը: Այս գործընթացը ի վերջո պետք է հանգեցնի տնտեսության կառուցվածքային վճռական փոփոխությունների, որոնց ավելի ցայտուն դրսեւորումներն արտահայտվում են այս կամ այն ոլորտում բնակչության զբաղվածության թվերով: Օրինակի համար, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում բնակչության 3 տոկոսը կազմում են ֆերմերները, 24 տոկոսը աշխատում են արդյունաբերության ոլորտում, իսկ առեւտրի եւ սպասարկման ոլորտներում իրենց գործունեությունը ծավալում է 23 տոկոսը: Մեզ մոտ՝ Հայաստանում այդ թվերը հետեւյալ պատկերն ունեն. գյուղատնտեսության բնագավառի աշխատողները մոտ 20 տոկոս, արդյունաբերությունում՝ 40 տոկոս, առեւտրի եւ սպասարկման ոլորտում՝ 6 տոկոս:

Նկատի ունենալով բերված թվերի զգալի տարբերությունները եւ հնարավոր չհամարելով շուկայական հարաբերություններ հաստատելու անհրաժեշտությունը, սեփականաշնորհման միջոցով աստիճանաբար պետք է լուծվեն մի քանի խնդիրներ, որոնցից առաջին քայլը բնակչության զգալի մասին սեփականատեր դարձնելու հնարավորությունների ստեղծումն է, ինչն անշուշտ մեկ օրվա խնդիր չէ: Նորից որպես կողմնորոշիչ բերենք հետեւյալ թվերը. Միացյալ Նահանգներում բնակչության 70 տոկոսը զբաղված է փոքր բիզնեսով, միջին բիզնեսով՝ 10 տոկոսը, խոշորով՝ 20 տոկոսը: Նման մակարդակի հասնելու համար տասնյակ տարիներ են հարկավոր:

Եւ փաստորեն բավական ուշ մենք կհանգենք հանրապետության տնտեսության ողջ կառուցվածքի փոփոխությանը, այսինքն աշխատանքային տարբեր ոլորտներում բնակչության զբաղվածության հարցում կհաստատվի անհրաժեշտ ներդաշնակություն: Ինչ խոսք, որ միայն դրանից հետո վստահորեն կարելի 'կլինի' արձանագրել, որ մարդկանց ու ընտանիքների բարեկեցության անշեղ բարձրացման համար Հայաստանում բոլոր նախադրյալները ստեղծված են: Ինչպես հայտնի է, հանրապետությունում յուրաքանչյուր բնակիչ այսօր իր բյուջեի գերակշիռ մասը ծախսում է սննդի հայթայթման վրա: Այնինչ, նորից ԱՄՆ-ի օրինակը վերցնելով ասենք, որ զարգացած երկրներում սննդի վրա ծախսվում է եկամտի 17 տոկոսը, սա եւս խոսուն փաստ է:

Կա եւս մեկ ոչ պակաս կարեւոր խնդիր, որը ոչ թե առանձին փուլ է, այլ անցման շրջանի հաջողությունը պայմանավորող վճռական գործոն: Դա մարդկանց մեջ քաղաքակիրթ սեփականատիրոջ հոգեբանության եւ սեփականության նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի ձեւավորումն է...

Արտադրության հսկա միջոցների սեփականաշնորհումը ինքնըստինքյան իր տրամաբանական ավարտին կհասցվի: Շատ քիչ բացառություններով (որոնց մեջ մտնում է նաեւ ռազմարդյունաբերական համալիրը) ներկա դրությամբ հանրապետության արդյունաբերական ձեռնարկություններից շատերի վիճակը միանման է. հնամաշ սարքավորումներ, խրթին դարն ապրած տեխնոլոգիաներ, արտադրության կառավարման եւ պլանավորման անընդունելի մեթոդոլոգիաներ, ղեկավարների ու աշխատողների դժվարությամբ վերափոխվող մտածելակերպ, ինչպես նաեւ արտաքին եւ ներքին տնտեսական կապերի զգալի խզվածություն:

Որպեսզի վիճակն արմատապես կամ գոնե տանելի չափով փոխվի,

Եթե փորձենք ամփոփել, եզրակացությունը մեկն է՝ որքան շուտ սկսենք սեփականաշնորհումը, այնքան լավ: Սակայն դա ամենեւին էլ չի նշանակում միանգամից, ամենուր եւ առանց անհրաժեշտ նախապատրաստության: Խնդիրը ոչ այնքան սեփականաշնորհման անցկացման տեխնիկական կողմին է վերաբերվում, որքան այդ գործընթացին հասարակական տարբեր խավերի հոգեբանական եւ ֆինանսական պատրաստվածությանը:

Եթե մեզանից յուրաքանչյուրին հարցնենք, թե ժողտնտեսության որ ճյուղերն են պատրաստ այսօր իսկ մասնավորեցվելու, ապա վստահաբար մեծ մասը կնշեն առեւտուրը, սպասարկման համակարգը, շինարարությունը: Եւ ինքնաբերաբար այս բնագավառների սեփականաշնորհման հարցում չպետք է հապաղել:

Դրանց թվում էր նաեւ գյուղատնտեսությունը: Ցավոք, հողի սեփականաշնորհումը չանցավ ցանկալի մակարդակով եւ գյուղացու մոտ այդ քայլի ճշմարտության նկատմամբ լուրջ կասկածներ են առաջացել: Բայց կարծում եմ, ժամանակի հետ, երբ ճիշտ պետական քաղաքականության հետեւանքով կստեղծվեն սպասարկման ենթակառուցվածքները եւ փաստորեն կշտկվեն սխալները, նման տրամադրությունները կանհետանան:

Ինչ վերաբերում է արդյունաբերությանը, այստեղ արդեն միանշանակ «այո» ասելու վճռականություն, հավանաբար, քչերը կունենան: Եւ դա հասկանալի է՝ ցանկացած մակարդակի ձեռնարկության տեր դառնալու եւ արտադրությունը շահույթով աշխատեցնելու համար միայն հոգեբանական պատրաստվածությունը եւ անձնական փորձով ձեռք բերված կարողությունները այս դեպքում էական նշանակություն ունենալ չեն կարող: Անհրաժեշտ են համապատասխան տնտեսվարման եւ իրավական գիտելիքներ, մտածելակերպի եւ վարվելակերպի տարիների ընթացքում ձեւավորվող յուրահատուկ մակարդակ: Ցանկացած այլ դեպքում արդյունաբերության օբյեկտների փոխանցման վտանգն ավելի քան մեծ է:

Բայց նման մարդկանց հայտնվելն անգամ չի նշանակում, որ անհրաժեշտ են ոչ փոքրաքանակ ֆինանսական ներդրումներ, որոնց աղբյուրները դեռ պետք է գտնել, իսկ դրանց տերերին շահագրգռել: Նման պայմաններում սեփականաշնորհման ի՞նչ տարբերակներ են հնարավոր. կամ ձեռնարկությունները բաժնետիրական ընկերությունների պետք է վերածվեն, կամ վաճառվեն անհատին հանրապետության կամ արտասահմանյան որեւէ երկրի քաղաքացուն:

Ո՞ր ձեւն է ավելի ցանկալի ու իրական:

Պարզ է, որ աղքատության եզրին հասած ժողովրդից մեծաքանակ գումարներ ստանալու միտքն անգամ ֆանտաստիկ է հնչում: Բյուջեի հսկայական ճեղքվածք ունեցող երկիրն էլ իր հերթին անհրաժեշտ չափի վարկ չի կարող տրամադրել: Դրսի մեծահարուստները մինչեւ քաղաքական եւ օրենսդրական երաշխիքներ չունենան, երբեք ներդրումներ չեն կատարի: Եւ վերջապես, ո՞ր մի անհատը կգնի սկզբնական տարիներին միմիայն հսկայական ծախսեր պահանջող գործարանները:

Կարծես թե ելք չկա: Բայց դա միայն առաջին հայացքից է այդպես: Վերեւում թվարկված երկու ձեւերն էլ, անգամ մեր ծանր պայմաններում, կիրականացվեն, եթե Հայաստանում տիրի քաղաքական եւ տնտեսական կայունություն, ինչն իր հերթին պայմանավորված է վստահության արժանի իշխանությունների գոյությամբ:

Իսկ դա նշանակում է, որ նախ հանրապետության ղեկավարման լծակներին տեր կանգնած ուժերը տնտեսությունը շուկայական հարաբերությունների մակարդակ փոխադրելն իրենց հիմնական նպատակներից մեկը պետք է համարեն եւ դրա իրագործման հստակ եւ վստահելի ծրագրեր ունենան: Երկրորդ, անհրաժեշտ է որքան հնարավոր է արագ պատրաստվել տնտեսական գործունեությունը խթանող իրավական դաշտի ստեղծմանը: Եւ երրորդ, իրավական մարմինները սեփականատիրոջ շահերը եւ իրավունքների պաշտպանության երաշխիքը պետք է հանդիսանան:

Մի խոսքով, արդյունաբերության լայնածավալ սեփականաշնորհման մասին խոսելը բազմաթիվ բնական արգելքների հետեւանքով դեռեւս վաղ է: Միայն թե [illegible] էլ իր մեջ բազմաթիվ վտանգներ է պարունակում: Փորձենք այս հարցում եւս պարզություն մտցնել:

Ցանկացած հեղափոխության համար միշտ էլ գլխավորը սեփականության եւ իշխանության մասին հարցերն են եղել:

1990 թվականի օգոստոսյան այսպես կոչված թավշյա հեղափոխության միջոցով ժողովրդավարական ուժերը լուծեցին իշխանության, բայց ոչ սեփականության հարցը: Վերջինիս հստակեցման, կարգավորման եւ կայունացման համար զգալի ժամանակ է պետք: Այն, ինչպես գիտենք, «անցումային» անունով է կնքվել: Ցավոք, այդ ժամանակահատվածը բազմաթիվ հակասություններով է լի: Բանն այն է, որ հակակոմունիստական ճակատում համախմբված ուժերը ամենեւին էլ միանշանակ կարծիքի չէին հանրապետության հետխորհրդային ուղիների ընտրության հարցում: Եւ ամենեւին էլ պատահական չէր, որ ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Ռուսաստանում եւ ԽՍՀՄ նախկին հանրապետություններից շատերում, կայսրության փլուզումից հետո, ժողովրդավարների շարքերում ուժեղացան տարաձայնությունները եւ որպես հետեւանք նաեւ անջատողական միտումները: Քաղաքական պատերազմում բազմաթիվ ու տարաբնույթ կուսակցություններ հայտնվեցին, որոնց հիմնական տարբերակիչ գծերից ամենից ցայտունը սեփականության նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքն է: Թեեւ մեր պատերազմի, շրջափակման եւ այլ պատճառներով հետեւանքով խստորեն լարված սոցիալ-տնտեսական վիճակը թույլ չի տալիս դա ակնհայտորեն տեսնել:

Տնտեսական խնդիրներն առայժմ մնում են սեփականաշնորհումն արագացնելու կամ անորոշ ժամանակով հետաձգելու առաջին հայացքից անմեղ բանավեճի շրջանակներում: Այնինչ համառ պայքար է գնում սեփականության, պետական կամ անհատական ձեւերի գերակայությունն ապահովելու շուրջ: Եթե հաղթանակի առաջին տարբերակը, ապա Հայաստանը սոցիալիստական շուկայի կերպարանք եւ համապատասխան իշխանություն կունենա:

Բնակչության մեջ արտադրության միջոցների տերերի, ինչպես նաեւ մանր բիզնեսով զբաղվողների թվի աճը կհանգեցնի հիմնականում ինքնակառավարվող շուկայի հաստատմանը, ինչին ձգտում է Ռամկավար ազատական կուսակցությունը:

Ուրեմն սեփականաշնորհման տեմպերի եւ ձեւերի հարցը մեծ չափով նաեւ քաղաքական խնդիր է:

(Շարունակելի)

ՍԱՄՎԵԼ (ՄԵԼՍ) ՍԱՀԱԿՅԱՆ
ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ

Լուրերի Հոսք

Թեհրանը տնայնագործության համաշխարհային կենտրոն

Իրանի «Աբրար» թերթից տեղեկանում ենք, որ անցյալ տարվա սեպտեմբերին Իրանն ընտրվել է Ասիական Խաղաղօվկիանոսյան շրջանի տնայնագործական արդյունաբերության խորհրդի նախագահ: Առաջին անգամ այդ կազմակերպության համաշխարհային խորհրդի քարտուղարությունը տեղափոխվեց Թեհրան: Ըստ «Աբրար» թերթի թղթակցին տրված հարցազրույցի, Իրանի տնայնագործական կազմակերպության գործադիր տնօրեն Մեհրդադ Վոկուֆին այս կապակցությամբ հայտնել է, որ տնայնագործական արդյունաբերության համաշխարհային խորհուրդը համարվում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին կից կազմակերպություն եւ ստեղծվել է 1964 թ.: Խորհրդի շտաբ-գրասենյակը 20 տարի շարունակ գտնվել է ԱՄՆ-ում, իսկ հետո տեղափոխվել է Կոպենհագեն եւ Ամստերդամ:

Ընդգծելով Իրանի, Չինաստանի եւ Հնդկաստանի հաջողությունները տնայնագործական արհեստագործական արդյունաբերության մեջ, նա հայտնեց, որ Իրանն իր բազմազան արհեստագործությունների շնորհիվ աշխարհում յուրահատուկ տեղ է գրավում եւ հենց այդ էր պատճառը, որ Ասիական Խաղաղօվկիանոսյան շրջանի երկրների մեծամասնությունը ցանկացավ ընտրել Իրանը համաշխարհային խորհրդի նախագահի տեղակալ եւ Ասիայի ու Օվկիանիայի երկրների արհեստագործական արդյունաբերության խորհրդի նախագահ: Պրն. Վոկուֆին նշեց, որ այս որոշումը կօգնի իր երկրին ավելի սերտ կապեր հաստատելու այլ երկրների հետ, իսկ այդ կապերի ընդլայնումը կծառայի արհեստագործական վարպետների հնագույն արվեստների ծաղկմանը:

Թերեւս հարկ կա նաեւ մտածել այս խոշոր կազմակերպությանը Հայաստանի անդամակցության մասին: Կարծում ենք, մեր ժողովրդի մեջ էլ դեռ պահպանվում է սերը հին ու նոր արհեստների նկատմամբ: Հատկապես երբ մեր հարեւան Իրանի պես պետությունը դարձել է այս կազմակերպության խորհրդի նախագահը, որը հիմք կտա մեր ձեռներեց արհեստագործներից շատերին համագործակցել Իրանի եւ այլ երկրների իրենց գործընկերների հետ:

Շտապօգնության բրիգադներն ավելացան

Երեւանի շտապօգնության կենտրոնական կայանի գլխավոր բժիշկ Սարգիս Աբրահամյանը հայտնեց, որ քաղաքի կարիքները հոգալու համար անհրաժեշտ է 90-95 բժշկական բրիգադ (նախորդ տարիներին բրիգադների քանակը կազմում էր՝ 110): Այսօր աշխատում են 60-65 բրիգադ, մեկ ամիս առաջ դրանց թիվը կազմում էր ընդամենը 48: Բրիգադների ավելացումը բացատրվում է այն բանով, որ Ամանորին Նախարարների խորհուրդը շտապօգնության կարիքների համար հատկացրել էր բենզինի լրացուցիչ քանակ: ■

Քաղաքական

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐԻ ՓՈՒԼ ՆԱԽԿԻՆ ԽՍՀՄ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ

Չնայած հոդվածը, որ գրված է Թեհրանի «Ալիք» օրաթերթի պատվերով եւ տպագրվել է այնտեղ, նախատեսված է իրանցի ընթերցողների համար եւ որոշ առումով տուրք է տալիս նրանց մտայնություններին, այնուամենայնիվ նախկին Խ. Միության տարածքներում կատարվող փոփոխություններն ամբողջական եւ յուրովի ընկալելու տեսակետից խիստ հետաքրքրություն է ներկայացնում:

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Մեծ կայսրության ժողովուրդների դարերով քաղձած ինքնիշխանությունն ի վերջո կյանքի կոչած ԽՍՀՄ փլուզումը եւ դրանից բխող լավատեսությունը հետեւողականորեն մարում են խաղաղարծությունների ծանրության տակ: Արմատականությունն ու համատարած ավերածությունները գալիս են փոխարինելու նորաստեղծ պետությունների եւ նրանց ժողովուրդների բնականոն զարգացման հույսերին: Այսօր արդեն ակնհայտ է, որ ԽՍՀՄ փլուզումը 1985 թ. Գորբաչովի կողմից նախաձեռնված վերակառուցման ընթացքի վերջակետը չէ: Հանրապետությունների անկախացման հոսանքի կարճատեւ փուլին անմիջապես հաջորդեցին համընդհանուր ապակայունացումն ու անկառավարելի անկումը: Խորհրդային իշխանության տարիների սոցիալ-տնտեսական եւ մշակութային ձեռքբերումների ոչնչացումն ընթանում է ոչ միայն վերակառուցման ընթացքի նախնական փուլից ժառանգություն մնացած եւ անգամ ավանդական դարձած հակամարտությունների տարածքներում, այլեւ այն տարածքներում, ուր, ընդհուպ մինչեւ վերջերս, կայունությունը հաստատուն էր թվում: Ողջ Կովկասը, Միջին Ասիան, Ուկրաինան, Ղազախստանն ու Ռուսաստանը պարբերաբար բռնկվող վառոդի տակառներ են, որոնց վերջնական բռնկումը դեռեւս առջեւում է:

Դարասկզբին ձեւավորված ամերիկյան ստրատեգիան կայսրությունների հետեւողական ոչնչացման եւ պատմամշակութային ինքնատիպության ու ավանդականության ամուր հիմքեր ունեցող ժողովուրդների կամազրկման ուղղությամբ, նախկին ԽՍՀՄ, իսկ ավելի ճիշտ Ռուսական կայսրության տարածքներում թեւակոխել է իր վերջնական փուլը: «Նոր աշխարհակարգի» ճարտարապետներին ակնհայտորեն չի բավարարում վեց հարյուրամյակի պատմություն ունեցող Ռուսական կայսրության անդառնալի կործանումը եւ նրանք ձեռնարկում են բոլոր հնարավոր միջոցները, որպեսզի այն բնակեցնող ժողովուրդները արյունաքամ լինեն ազգամիջյան եւ քաղաքացիական պատերազմներում, հիմնահատակ փլուզեն իրենց տնտեսությունը, որը մեկընդմիշտ կզրկի նրանց ինքնուրույն ուժի ձեւավորման եւ ինքնուրույն կյանքի դրսեւորման հնարավորությունից:

Եթե խաղաղարծությունների զարգացումը շարունակվի նույն հունով, ապա այս ժողովուրդները իրենց պատմական զարգացման մեջ աննախադեպ հետադիմություն կապրեն, իջնելով երրորդ աշխարհի երկրների ամենաստորին աստիճանակարգին: Բանաձեւերը, որոնց միջոցով արտաքին ուժերն իրականացնում են անհրաժեշտ ծրագրերը, ցնցում են իրենց լկտիությամբ եւ դաժանությամբ: Ընդ որում, ներկայումս ոչ ոք հոգ չի տանում գեթ քողարկելու գործողությունների կազմակերպման ձեւերն ու նրանց նպատակները: Ամեն ինչ արվում է բացահայտ ձեւով, իսկ խաղարկման առարկա դարձած ժողովուրդներն այնքան թույլ են, որ դիմակայելու ոչ մի հնարավորություն չունեն:

Այսպես, առաջին բանաձեւը ազգամիջյան հակամարտությունների կարգավորման ընթացքի համապարփակ ընդգրկումն էր Արեւմուտքի լիակատար վերահսկողության տակ գտնվող միջազգային կառույցներում: ԽՍՀՄ վերջնական փլուզման պահին երկրի ողջ տարածքում կար ընդամենը մեկ, լուրջ եւ արմատավոր ազգամիջյան հակամարտություն՝ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը: Արեւմտյան կառույցներն իրենց անմիջական վերահսկողության տակ վերցրին նրա կարգավորման ընթացքը, սակայն Լեռնային Ղարաբաղի հայ ազգաբնակչության ինքնորոշման իրավունքին որեւէ տրամաբանական հանգուցալուծում գտնելու փոխարեն նախընտրվեց նախկին գորբաչովյան այսպես կոչված «չեզոք մոտեցումը», որի դերում հակամարտությունն ընդլայնվելու մեծ հնարավորություններ էր ստանում:

Արեւմուտքը խախտեց իր իսկ կողմից հռչակված սկզբունքները՝ հարաբերություններ չհաստատել անկախացած այն հանրապետությունների հետ, որոնք ձգտում են ուժի միջոցով լուծելու ազգային խնդիրները եւ լիարժեք հարաբերություններ հաստատեց Ադրբեջանի հետ, անտեսելով Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի առկայությունը: Դրանով իսկ նա խթանեց պատերազմի ծավալման ընթացքը, դրդելով Ադրբեջանին «մինչեւ հաղթական ավարտը» կարգախոսով ներքաշվելու անհեռանկարային եւ կործանարար պատերազմի մեջ: Ավելին, օգտագործելով իր քաղաքական ստրատեգիային համաձայնեցված Ռուսաստանի կառավարական շրջանների շռայլելի ազդեցությունն այդ երկրում, նա իշխանության գլուխ դրեց արեւմտամետ եւ թուրքամետ մի ուժի, որն աննախադեպ հավակնություններ արտահայտեց Դաղստանի Դերբենդի մարզի, Իրանի հյուսիսային նահանգների եւ Հայաստանի հարավի նկատմամբ: Այսինքն, Արեւմուտքն ապշեցուցիչ թողտվությամբ օրինականացրեց Ադրբեջանի պահանջատիրությունն իր հարեւանների նկատմամբ եւ կանաչ լույս վառեց Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցը ուժային բիրտ միջոցներով հանգուցալուծելու վտանգավոր գայթակղության առջեւ:

Լեռնային Ղարաբաղում ուժային դիմակայության արձագանքի շառավիղը տարածվեց նախկին ԽՍՀՄ մյուս տարածքների վրա՝ արագընթաց ավելացնելով հակամարտությունների թիվը: Եթե Արեւմուտքը չօրինականացներ ուժային գործելակերպը եւ ամենաթողությունը, ապա Վրաստանի իշխանությունները, Աբխազիայում հրով ու սրով իրենց ինքնիշխանությունը հաստատելուց առաջ, փոքր-ինչ ավելի կխորհեին: Գուցե փոքր-ինչ ավելի կխորհեին նաեւ Հյուսիսային Կովկասի ժողովուրդները, որոնց արդարացի ազգային իղձերն այսօր շահարկվում են Դաշնակցային Ռուսաստանը վերջնականապես փլուզելու եւ այդ փորձարկիվ, բայց հպարտ ու ստեղծագործ ժողովուրդների պատմական զարգացումը կասեցնելու համար:

Ոչ Անդրկովկասում, ոչ Կովկասում Արեւմուտքին կայուն եւ զարգացող հասարակություններ պետք չեն: «Նոր աշխարհակարգը» պահանջում է՝ հնազանդ եւ բացարձակորեն կառավարելի «զոմբի» ժողովուրդներ, որոնք կծառայեն աշխարհի մեծերի աշխարհաքաղաքական ծրագրերի իրականացմանը:

Ուստի տարածքային, ազգամիջյան եւ ներքաղաքական հակամարտությունների կարգավորման խնդիրը ամբողջովին Արեւմուտքի կառույցներին հանձնելը նշանակում է զրկվել կարգավորման որեւէ հեռանկարից: Շրջանի ժողովուրդների համար այլընտրանքային միակ ճանապարհը շրջանի երկրների մասնակցությամբ սեփական տարածքային կառույցների ստեղծումն է եւ նրա շրջանակներում ծառացած խնդիրների հանգուցալուծումը, որն առայժմ անհնարին է տարածքային տերություններում տիրող քաղաքական ու գաղափարախոսական հակասականության, միմյանց միջեւ վստահության պակասի եւ, իհարկե, արտաքին ուժերի արդյունավետ միջամտության պատճառով:

Կովկասյան արյունալի իրադարձությունները գերազանցելու հավակնող մեկ այլ երեւույթ զարգանում է նաեւ Միջին Ասիայում: Արեւմտյան եւ ռուսական քաղաքական կառույցներն արդեն իսկ նախապատրաստում են միջազգային հասարակայնությանն առավել լայնածավալ արյունալի իրադարձություններին: Միջին Ասիայում գործում է մեկ այլ բանաձեւ, որը կարելի է բնորոշել իբրեւ ազգամիջյան հիմնահարցերի համեմում այդ երկրներում քաղաքական իշխանության ձեւերի նախընտրության խնդիրներով: 1979 թ. Իրանում Իսլամական հեղափոխության հաղթանակից հետո Արեւմուտքի կողմից հետեւողականորեն ձեւավորված «իսլամական արմատականության տարածման վտանգի» գաղափարն այսօր լիարժեք ձեւով շահարկվում է միջինասիական երկրներում քաղաքացիական պատերազմներ բորբոքելու համար: ԽՍՀՄ փլուզումից հետո այդ երկրներում իշխանության ղեկին մնացած կոմունիստական վերնախավերն ամենաբիրտ բռնապետությամբ փորձում են ձգել իրենց իշխանությունը, ամենեւին հաշվի չնստելով իրավիճակի փոփոխության, իրենց ժողովուրդների ազգային, կրոնական եւ սոցիալական իղձերի հետ:

Նորանկախ պետությունների ղեկավարներից ոչ մեկը չի փորձում հասարակական համաձայնություն հաստատել երկրում, ազատ ընտրությունների կամ հանրաքվեի միջոցով պարզելու իր ժողովրդի մեծամասնության ցանկությունը՝ ապրելու կրոնակա՞ն, թե քաղաքացիական հասարակությունում, հակվելու դեպի Արեւմո՞ւտք, թե Արեւելք, ազգային ապագան կառուցելու կրոնակա՞ն, թե պատմական ավանդականության հիմքի վրա կամ առաջնորդվելու արեւմտյան մոդելով: Ժողովուրդները զրկված են ընտրության իրավունքից, իսկ իշխանությունների բռնացումը նրանց կամքի վրա առաջացնում է ուժային դիմակայություն, որը վերածվում է քաղաքացիական պատերազմի: [illegible]ներին ու [illegible]ներին, բնականոն երկխոսությանն ու քաղաքական վիճաբանությանը փոխարինում է հրացանը, որն աննախադեպ շռայլությամբ բաժանվում է նախկին խորհրդային, իսկ այժմ ըստ էության անտեր մնացած բանակի կողմից եւ հաշված ամիսների ընթացքում երկիրը վերածվում է ավերակների կույտի: Եթե Կովկասում ազգամիջյան հակամարտություններն են տանում ժողովուրդներին ինքնաոչնչացման, ապա Միջին Ասիայում դա տեղի է ունենում եղբայրասպան քաղաքացիական պատերազմների ճանապարհով: Արդյունքը մեկն է՝ նախկին ԽՍՀՄ ողջ հարավը վերածվել է արյունալի դժոխքի, որի հորձանուտում կորսվում է ժողովուրդների ապագան:

Ամիսներ շարունակ Կովկասում եւ Միջին Ասիայում (ավելացնենք նաեւ հակամարտությունը Մոլդովայի Մերձդնեստրյան մարզում եւ ազգամիջյան լարվածությունը Մերձբալթյան երկրներում) իրադարձությունների վատթարագույն տարբերակի զարգացմանը զուգահեռ անընդհատ հարց էր ծագում՝ իսկ ո՞րն է ի վերջո ռուսական քաղաքականության տրամաբանությունը եւ ինչո՞ւ նա՝ նախկին ԽՍՀՄ-ի հիմնական ժառանգորդը, որն այսօր այլ հանրապետություններից ոչ պակաս կանգնած է «լինել-չլինելու» խնդրի առջեւ, ոչ միայն անհանգստացած չէ իր ապագայով եւ չի ուզում գիտակցել հարավից եկող սպառնալիքն իր իսկ ազգային անվտանգության համար, այլեւ իր վերահսկողության տակ գտնվող զինված ուժերը, իր քաղաքականությունն ու տնտեսական միջոցներն ի սպաս է դնում բուն Ռուսաստանի անմիջական տարածքներին հարող շրջաններում անկայունության ուժեղացմանն ու հակամարտությունների բորբոքմանը:

Որքան էլ առաջին հայացքից անտրամաբանական թվա, սակայն Ռուսաստանի գործողությունները Կովկասում եւ Միջին Ասիայում վկայում են այն մասին, որ այդ երկրի ռազմաքաղաքական համակարգը գործում է նրա ազգային շահերի եւ ազգային ապագայի դեմ: Այսօր դժվար է հավաստապես պնդել, թե արդյոք Ռուսաստանի տարածքային ամբողջականության, նախկին ԽՍՀՄ տարածքներում իր ազդեցության պահպանումը դիտարկվո՞ւմ են այդ համակարգի կողմից իբրեւ ազգային շահեր: Համենայն դեպս, ռուսական կառավարությանը մոտ կանգնած եւ հիմնականում նրա տեսակետներն արտահայտող մամուլը հետեւողականորեն զարգացնում է այն միտքը, թե Ռուսաստանը ժամ առաջ պետք է հեռանա իր ազդեցության ավանդական տարածքներից եւ անգամ Դաշնակցային Ռուսաստանի ներկայիս տարածքների մի որոշ մասից: Առավել արեւմտամետ ռուսական քաղաքական շրջանակներն իրենց երկիրն ապագայում տեսնում են իբրեւ սահմանները խիստ կրճատված, գերտերության հավակնություններից հրաժարված եւ զուտ ռուսական շրջանակների մեջ պարփակված մի պետություն, որը կհրաժարվի իր ավանդական դերից հօգուտ փոքրիկ, բայց կայուն պետության պահպանման: Եթե առաջադրված հարցերին մոտենանք այս տեսանկյունից, ապա պարզ է դառնում, թե ինչո՞ւ Ռուսաստանը շրջապատող երկրների եւ նրանց ժողովուրդների ներուժի հետեւողական ոչնչացման խնդրում Արեւմուտքի եւ Ռուսաստանի ներկա իշխանությունների շահերը լիովին համապատասխանում են: Ապագայի «կոկիկ» Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական եւ տնտեսական գերիշխանությունն իր անմիջական հարեւանների նկատմամբ հաստատուն դարձնելու համար անհրաժեշտ է, որ նրանց անկումը հնարավորին չափ խորը եւ անդառնալի լինի: Ահա թե ինչու Ռուսաստանը նախկին ԽՍՀՄ տարածքների յուրաքանչյուր մետրը լքելուց առաջ վերածում է այն խանձված հողակտորի:

Ռուսաստանի տարածքային սահմանափակման կողմնակից ուժերը ներկայումս իրենց երկրի ներսում այնքան ուժեղ չեն, որպեսզի կամային որոշումով իրականացնեն իրենց ծրագիրը, իսկ դանդաղ, շատերի համար բնական թվացող քայքայիչ ընթացքը մեծ կասկածների տեղիք չի տալիս:

Նախկին խորհրդային հանրապետությունները պատերազմի օջախների վերածելով՝ Ռուսաստանը լուծում է նաեւ իր ապագայի համար մեծ կարեւորություն ունեցող ժողովրդագրական խնդիրները: Լարվածության յուրաքանչյուր նոր հանգույց ռուս ազգաբնակչության զանգվածային արտագաղթի պատճառ է դառնում: Հարյուր հազարավոր ռուսներ եւ ռուսալեզու բնակչություն լքում են ազգային պետությունները եւ տեղափոխվում Ռուսաստան: Սա մի քանի տարվա ընթացքում ժողովրդագրական մեծ փոփոխության կհանգեցնի Ռուսաստանի համար առավելապես կարեւոր մերձվոլգյան եւ կենտրոնական շրջաններում, որոնք ներկա եւ ապագա Ռուսաստանի սիրտն են: Ուստի, երբ նախկին կայսրության ծայրամասերի արնաքամ լինող ժողովուրդները կոչ են անում Ռուսաստանին պաշտպանելու իր իսկ ազգային շահերը, ի դեմս ռազմաքաղաքական եւ տնտեսական ազդեցության պահպանման եւ չեն կարողանում տրամաբանական բացատրություն գտնել, թե ինչու է Ռուսաստանն անում արմատապես հակառակը, նրանք զոհ են գնում սեփական պարզամտությանը, քանզի չեն գիտակցում, թե ինչն է ռուսական իշխող քաղաքական մտքի կողմից գիտակցվում իբրեւ «ազգային շահ», իսկ ինչը՝ ոչ:

Աշխարհի եւ հատկապես նախկին ԽՍՀՄ-ը բնակեցնող ժողովուրդները եւս մեկ անգամ չարաչար խաբվեցին: Պայծառ ապագայի նկատմամբ անկեղծ հավատով տոգորված, բարեփոխումների համար պայքարի մեջ մտած ժողովուրդներն իրականում զոհ են գնում իրենց իսկ արյուն-արցունքով նվաճված բարեփոխումներին: Աշխարհաքաղաքական հեռահար նպատակներում միմյանց հետ ընդհանուր շահեր ունեցող Արեւմուտք-Ռուսաստան տանդեմը «նոր աշխարհակարգի» կերտման իր ճանապարհին անխնա ոչնչացնում է տասնյակ ժողովուրդների ու նրանց երկրները:

Աշխարհը չբարեփոխվեց դեպի զարգացում եւ առաջադիմություն, այլ [illegible] անգամ գերտերությունների կամքին եւ նպատակներին է զոհաբերում միլիոնավոր մարդկանց կյանքն ու ապագան: ■

digitised by A.R.A.R.@

Աշխարհ

ՅԱՍԵՐ ԱՐԱՖԱԹ. «ՊԱՌԱԿՏՈՒՄ ՉԿԱ»

Հիասթափվելով հաշտության բանակցություններից, որոնց հետ մեծ հույսեր էր կապել Մադրիդում 1991 թ. հոկտեմբերին դրանց սկսվելու պահից, Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունը (ՊԱԿ) այնուհանդերձ մտադիր չէ Իսլամական դիմադրության շարժման (Համաս) դեմ անզիջում դիրք բռնել: ՊԱԿ-ը կողմնակից է մնում բանակցություններին, մինչդեռ արմատականները, որոնցից 415-ը վերջերս արտաքսվեցին Իսրայելից, պահանջում են այլեւս չմասնակցել դրանց: Թունիսում գտնվող ՊԱԿ-ի կենտրոնակայանում դրա նախագահ Յասեր Արաֆաթը հարցազրույց ունեցավ ֆրանսիական «L'Express» (6.01.93) հանդեսի թղթակցի հետ:

«L'Express» – Այսօր մերձեցում գոյություն ունի՞ արդյոք Համաս շարժման եւ ՊԱԿ-ի միջեւ:

Յա. Արաֆաթ – Թեեւ Համասը 1991 թ. սկսված հաշտության բանակցությունների պահից առանձնացել է ՊԱԿ-ից, սակայն միշտ երկխոսություն է եղել: Այժմ հարկավոր է պաղեստինյան բոլոր կազմակերպությունների հետ (անկախ ՊԱԿ-ի անդամությունից) սերտորեն գործակցել արտաքսյալների ճակատագրի հարցը քննելու համար, եւ ես գոհ եմ, որ Համասը դրականորեն պատասխանեց մեր հրավերին:

– Համասը եւ Իսլամական ջիհադը պնդում են, որ Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունն այլեւս չմասնակցի բանակցություններին: Ի՞նչ կարծիքի եք այդ պահանջի մասին:

– Ես նրանց ասել եւ քանիցս կրկնել եմ, որ ժողովրդավարական կերպով ընտրված լինելով գործադիր խորհրդի ղեկավար (քաղաքական ծրագիրը հաստատվել է ազգային խորհրդի եւ գործադիր խորհրդի կողմից), ես այլ ընտրություն չունեմ, բացի այդ ծրագրի կիրառումից, որը ենթադրում է մեր մասնակցությունը հաշտության բանակցություններին: Հետեւաբար այստեղ մենք վերանայելու բան չունենք: Ինչ վերաբերում է ջիհադին, հարկ է նշել, որ այդ կազմակերպությունը Իրանի հետախուզական ծառայությունների բաղկացուցիչ մասն է կազմում:

– Տարաձայնություններ կա՞ն արդյոք ՊԱԿ-ի եւ հաշտության բանակցություններին մասնակցող պաղեստինյան պատվիրակության միջեւ:

– Որեւէ էական տարաձայնություն չկա: Իսրայելցիների պնդումներին հակառակ, գնահատումների տարբերություն չկա կենտրոնի եւ պատվիրակության միջեւ, քանի որ վերջինս ներկայացնում է ՊԱԿ-ը, եւ միայն ՊԱԿ-ն է ղեկավար ցուցումներ տալիս:

– Տարօրինակ կերպով թվում է, թե Համասի անդամ 415 պաղեստինցիներին արտաքսելու Իսրայելի կառավարության որոշումը դյուրացրել է Իսրայելի եւ ՊԱԿ-ի շփումները:

– Ճիշտ հակառակն է: Եթե իհարկե Յիցխակ Ռաբինը չեղյալ չհայտարարի այդ «զանգվածային աքսորը» եւ «կոլեկտիվ պատիժը»: Անկարելի է այսուհետեւ դիմել իսրայելցի պատվիրակներին եւ մասնակցել բանակցություններին, քանի դեռ արտաքսյալները վերադարձի թույլտվություն չեն ստացել: Իսրայելը պետք է վերանայի իր այդ քայլը, եթե չի ուզում ականահարել հաշտության գործընթացը:

– Ի՞նչ կարծիքի եք Եվրոպական երկրների դիրքորոշման մասին:

– Մենք կուզենայինք, որ Եվրոպան առավել կառուցողական, կարեւոր եւ կայուն դեր խաղար: Մանավանդ, որ նա ծանոթ է մեր խնդիրներին...

– Ի՞նչ ակնկալիքներ ունեք ԱՄՆ-ի նոր վարչակազմից:

– Առայժմ մեծ ակնկալիքներ չունենք: Սպասում ենք եւ դիտում: Թեեւ ՊԱԿ-ը դեմոկրատների նոր վարչակազմի հետ պաշտոնական կապեր չունի, բայց մենք անուղղակի կերպով ուղերձներ ենք հղել Միացյալ Նահանգներին: Մեր խորին ցանկությունն այն է, որ Բիլ Քլինթոնը հարգի մարդու, ներառյալ պաղեստինցիների իրավունքների վերաբերյալ իր տված նախընտրական խոստումները եւ Մերձավոր Արեւելքում վերջ դնի երկակի չափանիշների քաղաքականությանը: ■

Թեժ կետ

Պ. Ֆրանչեսկի. «Սոմալիում երկար կմնանք»

«Le Point» հանդեսի հարցազրույցը Սոմալիում Ֆրանսիայի մարդասիրական օգնության համակարգող Պ. Ֆրանչեսկիի հետ

«Le Point» – Որո՞նք են Սոմալիում ռազմական եւ մարդասիրական միջամտության առաջին արդյունքները:

– Դրանք դրական են: Բայց չի կարելի զինվորականներից պահանջել, որ նրանք ամեն ինչ կարգի բերեն երկու շաբաթում: Դեռ բազմաթիվ շաբաթներ են հարկավոր, որպեսզի նրանց ձեռնարկումն իրոք արդյունավետ դառնա: Բայց արդեն կարելի է նշել, որ բռնաճնշումների եւ կողոպուտի թիվը էապես կրճատվել է:

– Բարեսիրական որոշ կազմակերպություններ կուզենային տեսնել ավելի արագ ծավալում...

– Որոշված է կիրառել մեղմ միջամտություն: Մենք Սոմալի չենք եկել երկիրը գրավելու: Ամերիկացիները եւ ՄԱԿ-ը աստիճանական գործողությունների մեթոդն են ընտրել լիովին կազմալուծված այս երկրում, որտեղ քաոսն ու անիշխանությունը, բնականաբար, քաղաքացիական պատերազմ են բորբոքել:

– Որքա՞ն կտեւի գործողությունը:

– Սկզբում խոսում էին երկու-երեք ամսվա մասին: Բայց դա ծիծաղելի կլիներ: Զինվորները Սոմալիում կմնան միջին հաշվով մեկ տարուց ավելի: Ամերիկացիներն այս երկիր են եկել ոչ թե ոստիկանական պարզ գործողություն իրականացնելու, այլ որեւէ ձեւով իշխանությունը վերահաստատելու համար: Այստեղ դա կարող է երկար տեւել:

– Ի՞նչ վիճակում է ծրագրի քաղաքական մասը:

– Քաղաքական փուլն արդեն սկսվել է, քանի որ ամերիկացիները կազմակերպել են ապստամբների երկու գլխավոր ղեկավարների՝ գեներալ Այդիդի եւ Ալի Մահդիի հանդիպումը: Իհարկե, դեռեւս Օֆուլին կուզենար, որ դեպքերն ավելի արագ զարգանային: Գլխավոր հույսը ոչ թե օտարերկրյա զորախմբերի ներկայությունն է, որոնք չեն կարող ոչնչացնել բոլոր ճարայունները, այլ Սոմալիում իշխանությունների կազմավորումը, այդ թվում նոր ոստիկանության ստեղծումը, որը պետք է պաշտպանի սննդամթերքի քարավանները եւ զինաթափի ելուզակախմբերին: ■

Լուրերի հոսք

Մոսկվան քննադատում է Բոսնիայի փոխվարչապետի սպանությունը

Ժնեւում Ռուսաստանի ԱԳՆ-ի ներկայացուցիչը բանակցությունների բոլոր մասնակիցներին քաղաքական փոխզիջման հասնելու համար աշխատանքները շարունակելու կոչ է արել: Մոսկվայում տարածված հայտարարության մեջ նշվում է, որ ցավալի կլինի, եթե Բոսնիայի փոխվարչապետ Խ. Տուրեյլիչի սպանությունը ձախողի ժնեւյան երկխոսությունը: Ռուսաստանի ԱԳՆ ներկայացուցիչը զայրույթով է արտահայտվել Խ. Տուրեյլիչի սպանության մասին, որը գտնվելիս է եղել ՄԱԿ-ի պաշտպանության ներքո: Նրա խոսքերով, բոսնիական սերբերի այս արարքն ամենախիստ գնահատականի է արժանի որպես միջազգային օրենքների խախտում, ՄԱԿ-ի հեղինակությանը նետված մարտահրավեր: Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն պահանջում է պատժել հանցագործության մասնակիցներին: Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի փոխվարչապետ Տուրեյլիչի սպանությունն ընդգծում է կրակի դադարեցման անհրաժեշտությունը, «ԻՖ»-ի թղթակցին հայտնեց Ռուսաստանի ԱԳՆ տեղեկատվության եւ մամուլի դեպարտամենտի տնօրեն Սերգեյ Յաստրժեմբսկին: Նրա խոսքերով, այս ողբերգությամբ եւս մեկ անգամ ապացուցվում է, որ հարցը կարելի է լուծել միայն խաղաղ ճանապարհով: «Միաբեւեռյական գործողությունները, հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու փորձերը նոր արյունահեղության պատճառ կարող են հանդիսանալ», ասաց նա:

Պատրաստվում են սեյմի ընտրություններին

Լատվիայում ծավալվում է ամռանը կայանալիք սեյմի ընտրությունների նախապատրաստությունը: Տեղերի հավակնող ամենաազդեցիկ ուժերից են Ժողովրդական ճակատը, Ազգային անկախության շարժումը, Աշխատանքի ժողովրդավարական կուսակցությունը: Ընտրությունների մասին օրենքի համաձայն, սեյմում տեղեր կունենան միայն քաղաքական այն կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, որոնք ընտրություններում կստանան ձայների ընդհանուր թվի ավելի քան 4 տոկոսը: Ռուսախոս բնակչության կարծիքը փաստորեն հաշվի չի առնվելու. քվեարկությանը կմասնակցեն միայն երկրի քաղաքացիները, իսկ «գաղթյալների» մեծ մասը արձանագրվում է որպես «ոչ մշտական բնակիչ»:

Ուկրաինան պատրաստել է տիեզերական ծրագիր

Մոտ մեկ տարի առաջ ստեղծված Ուկրաինայի ազգային տիեզերական գործակալությունը նախապատրաստել է հանրապետության տիեզերական ծրագրի նախագիծը: Նախագիծը մշակվել է «Յուժնոյե» պաշտպանական ձեռնարկության կոնստրուկտորական բյուրոյի հետ համատեղ, որը հրթիռային տեխնիկա արտադրող մեծագույն ձեռնարկություններից մեկն է նախկին ԽՍՀՄ-ում:

Ապակին վերօգտագործվում է

Շրջակա միջավայրի պահպանման նպատակով շուրջ տասը տարի է, ինչ Փարիզում հավաքում են բնակչության դեն նետած ապակեղենը, որը կազմված է գլխավորապես շշերից: Ճանապարհներին տեղադրված 800 կոնտեյներից 1991 թ. հավաքվեց գրեթե 20 հազար տոննա ապակի (1990 թվականից 11 տոկոսով ավելի): Սակայն ենթադրվում է, որ դա հավաքում տարեկան դեն նետվող ապակու 20 տոկոսն է միայն: Փարիզի արվարձանում կառուցված գործարաններից մեկում վերօգտագործելի շշերը տեսակավորում եւ մաքրում են դրանք կրկին օգտագործելու նպատակով: Ապակու մյուս բաժինները մանրացնում ու վերահալում են: Այս խնայողությունից բացի, օգտագործված ապակու վերականգնումը հնարավորություն է տալիս հակաքաղցկեղային ազգային միությանը նպաստ հատկացնել՝ հավաքված ապակեղենի մեկ տոննայի դիմաց 20 ֆրանկի չափով: ■

«Տիտանիկ». Ֆրանսիան գնում է ուրիշի կորցրածը

Որքան էլ անհանգիստ լինի ամերիկացիների համար իրենց եզակի առասպելներից մեկի մնացորդների կորուստը, սակայն «Տիտանիկ»-ի նավաբեկորները այսուհետեւ կհանգրվանեն Ֆրանսիայում: Եվ սա տեղի է ունենում բոլոր ակնկալիքներին հակառակ: Քանզի ֆրանսիացի 10 ղեկավար ուղեւորներից եւ Շերբուրի խարսխակայանում կատարած կարճատեւ կառանումից բացի, այդ հսկա շոգենավի վրա ամեն ինչ անգլո-ամերիկյան էր:

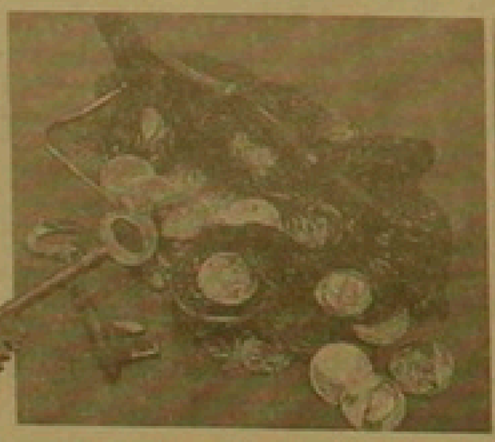

Երբ 1987 թ. հուլիսին ֆրանսիական Taurus International ընկերությունը «Արեւ սյուպորտեր» սուզանավն ուղարկեց 3800 մետր խորության վրա աշխատելու, ընկերության նախագահ եւ գլխավոր տնօրեն Իվ Կոռնեն ամեն ինչ կանխատեսել էր: «Տիտանիկ»-ի ջարդված իրանից հանեցին 1800 առարկա եւ դարսեցին սուզանավի ամբարներում: Այդ գանձով բեռնված սուզանավն ափ դուրս եկավ Ֆրանսիայի Լորիան նավահանգստում: Այդպիսով ընկերությունը կարողացավ օգտվել Ֆրանսիայի օրենսդրության առավելություններից, որի համաձայն գտնված իրերը պատկանում են փրկարարներին, եթե միայն ժառանգորդները չեն բողոքում:

Արդ, հարկավոր է անպայման փնտրել հնարավոր ժառանգորդներին, եւ վերջերս մամուլում համապատասխան հայտարարություն արվեց: Երջանիկ «ժառանգորդները» ստիպված կլինեն ապացուցել ոչ միայն իրենց ազգակցությունը, այլեւ այս կամ այն առարկայի (ոսկե սանր, ճենապակե գնդող, փողկապի քորոց, զանգրացման մկրատ) պատկանելությունը իրենց ազգականին: Դա գրավի դեմ մի բան է: Երբ նույնիսկ ազգակցությունն ու պատկանելությունն ապացուցվեն, դարձյալ ընկերությունը հույս ունի ազգականներից գանձել այն 30 միլիոն ֆրանկը, որ արժեցել է գիտարշավը: Որքա՞ն կգանձվի յուրաքանչյուր առարկայի դիմաց: Ըստ Ֆրանսիայի ծովերի պետական քարտուղար Շառլ Ժոսելենի, դա կկազմի 100 հազար ֆրանկ: Հավանաբար, հետազոտողները հույս ունեն, որ այդ գինը կվանի ժառանգորդներին: Նրանք մտադիր են նաեւ կազմակերպել ջրից հանված 1800 առարկաների շրջիկ ցուցահանդես, իսկ այնուհետեւ թանգարան բացել Նյու Յորքի նավահանգստում: ■

Կյանք

Ֆրանսիացիները եւ օծանելիքը

Ներկա տնտեսական ճգնաժամը չի խանգարում, որ ֆրանսիացիները մնան Եվրոպայում օծանելիքի ամենամեծ սպառողները, տարեկան մեկ մարդու հաշվով 18.26 դոլլար հատկացնելով տարբեր քսուքների, բուժեղուկների, բուրավետ հեղուկների ձեռքբերման: Այդ են վկայում «Եվրոմոնիտոր» հաստատության հետազոտության տվյալները: ■

Ազգ

«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կատարում է Apple® Macintosh®

Համակարգիչների տեխնիկական որակյալ սպասարկում եւ ուսուցում, գովազդների, խորհրդանիշերի, ֆիրմային նշանների, հրավիրատոմսերի, տարբեր տեսակի ազդագրերի եւ ընդհանրապես համակարգչային ձեւավորման պատվերներ, գունավոր նկարների եւ ձեւավորումների գունաբաժանում ժապավենի վրա 1200 եւ 2400 dpi խտությամբ: Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ավտոմատ տողադարձիչ:

Դրանք կկատարվեն ձեր երեւակայածից բարձր մակարդակով:

Հասցե. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ, ☎ 58-18-41, 56-28-63

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Կողոպուտներ Լատվիայի մայրաքաղաքում

Լատվիայի պետբանկի արտաքին կապերի բաժին մտած գանձապահ կնոջը արցունքաբեր գազով «չեզոքացնելով», կողոպտիչը նրանից խլել է պայուսակը, որտեղ եղել են 21 հազար ամերիկյան դոլլար, 30 հազար գերմանական մարկ եւ 45 հազար ֆրանսիական ֆրանկ։ Իսկ քաջարի զինված պահակները մնացել էին փողոցում։ «Լատվիա բալզամ» գործարանում բերանբաց գանձապահին առանց փաստաթղթերի անծանոթ «ինկասատորին» է տվել 2.5 միլիոն ռուբլի։ Ռիգայի ոստիկանության կարծիքով, երկու դեպքում էլ գողերը հանցակիցներ են ունեցել։

Ստեղծվել է Ազնվականների ժողով

Էստոնիայում ռուս ազնվական տոհմերի ներկայացուցիչները հայտարարել են Ազնվականների ժողովի ստեղծման մասին։ Ժողովի խնդիրներն են՝ վերականգնել պատմական ավանդույթները եւ սերունդների ընդհատված մշակութային ժառանգությունը, աջակցել բարոյական, բարոյագիտական եւ հոգեւոր արժեքների վերադարձմանը։ Ժողովի անդամներ կարող են դառնալ Ռուսաստանից եւ մյուս պետություններից եկած եւ իրենց ազնվական ծագումը հաստատած անձինք։ Նրանք կուսումնասիրեն դասի պատմությունը, կնպաստեն Էստոնիայի եւ Ռուսաստանի միջեւ մշակութային կապերին։

Կունաեւի անվան հիմնադրամ

Ղազախստանի արդարադատության նախարարությունը գրանցել է Դինմուհամեդ Կունաեւի անվան միջազգային հիմնադրամ։ Ինքը՝ հանրապետության կոմկուսի կենտկոմի նախկին գլխավոր քարտուղարը ՌԼԳ-ի թղթակցին հայտնել է. «Հիմնադրամի ստեղծումը բնական արձագանքն է այն մարդկանց բազմաթիվ նամակներին, ովքեր անտարբեր չեն մեր երկրի եւ նրա բազմազգ, աշխատասեր ժողովրդի ճակատագրի հանդեպ։ Մենք մտադիր ենք նախագահին եւ կառավարությանը համակրողներին աջակցել իրենց բարեփոխիչ գործունեության մեջ, որի վերջնական նպատակները, համոզված եմ, պետք է լինեն բարեկեցության աճը, բարոյական եւ հոգեւոր վերելքը»։

Տալլինն-Ամստերդամ ավիագիծ

«Էստոնիան էյր» ավիաընկերությունը բացում է Տալլինն-Ամստերդամ նոր ավիագիծ։ Ուղերթները կատարվում են շաբաթական երկու անգամ։ Տոմսն արժե 2620 կրոն, երթուղարձը՝ 5240։ Բացի դրանից, էստոնական օդանավերը թռչում են Հելսինկի, Ստոկհոլմ, Կոպենհագեն, Մոսկվա, Սանկտ-Պետերբուրգ եւ Ռիգա։

Սովորում են էստոներեն

1992 թ. Էստոնիայում էստոներենի քննություն է հանձնել 15 հազար մարդ, հիմնականում նրանք, ում դա պետք է աշխատատեղի պահպանման համար։ Որոշ ոստիկաններ, բժիշկներ եւ լուսավորության աշխատողներ կամովին ստուգման ենթարկվեցին։ Իսկ նրանք, ովքեր ուզում են պետական լեզվի իրենց իմացությունն ապացուցել քաղաքացիություն ստանալու համար, ստիպված կլինեն սպասել, մինչեւ որ Պետական ժողովը որոշում ընդունի լեզվական պահանջների մասին եւ հնարավոր ուղղումներ կատարվեն քաղաքացիության մասին օրենքում։

Հանուն պատշաճ կենսամակարդակի

Հանուն պատշաճ կենսամակարդակի պայքարող շարժումը Ռուսաստանի մայրաքաղաքում սկսել է ստորագրություններ հավաքել ապրիլի 11-ին եւս մեկ հանրաքվեի անցկացման օգտին՝ գների աճին լիովին համապատասխան աշխատավարձի, կրթաթոշակների եւ կենսաթոշակների բարձրացման նպատակով։ ■

Մշակույթ

Ջազի մասին՝ նվիրումով եւ խորագիտությամբ

Ովքեր քաղաքականից բացի պարբերաբար ունկնդրում են «Ամերիկայի ձայն»-ի նաեւ երաժշտական հաղորդումները, չեն կարող չիմանալ Ուիլլիս Քոնովերի անունը։ Նրան հաճախ անվանում են «Ամերիկայի ջազային ձայն» կամ ջազի «կենդանի հանրագիտարան»։ Արդեն 37 տարի է, ինչ այս ռադիոկայանը ձայնասփռում է նրա վարած «ԱՄՆ-ի երաժշտությունը» ծրագիրը։ Քոնովերի լսարանը ողջ աշխարհն է։ Ըստ «Նյու Յորք թայմս» թերթի, ամեն օր նրան լսում է մոտ երեսուն միլիոն մարդ։ Նա խոսում է անգլերեն, իսկ գործընկերները թարգմանաբար նրա հաղորդումները հասցնում են բոլոր մայրցամաքներին։ Պատահական չէ, որ վաշինգտոնյան մի դիվանագետ երաժշտական այս մեկնաբանին անվանել է «բարի կամքի լավագույն դեսպան»։

Հետաքրքրականն այն է, որ Քոնովերը երբեք չի գտնվել պետական ծառայության մեջ եւ երբեք չի մատուցել կառավարական տեսակետները մասնավորապես երաժշտության ասպարեզում։ Ավելին, նա միշտ ընդգծում է, որ չի ուզում խառնվել քաղաքականությանը եւ չի ցանկանում, որ կառավարությունն իր հերթին միջամտի իր ծրագրերին։ Ուշագրավ է եւ այն, որ նրան շատ լավ գիտեն ամենուր, բացի Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից։ Բանն այն է, որ ի տարբերություն BBC եւ մյուս ազգային լրատվական ծառայությունների, «Ամերիկայի ձայն»-ը հնարավոր չէ ունկնդրել այդ երկրում։ Երբ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսը 1948-ին օրենք ընդունեց տեղեկատվության ծառայության ստեղծման մասին, որի մի մասն է կազմում նաեւ «Ամերիկայի ձայն»-ը, շատ կոնգրեսականներ դեմ դուրս եկան կառավարական նման օղակի հաստատմանը։ Ըստ նրանց, դա կազդեր ամերիկյան հասարակական կարծիքի վրա։ Ուստի եւ նույն օրենքով արգելվեց մասնավորապես «Ամերիկայի ձայն»-ի ծրագրերի տարածումը բուն Ամերիկայում։

Ինչեւէ։ Մինչեւ ռադիո գալը Ուիլլիսը ջազ-երեկույթների հռչակավոր կազմակերպիչ էր Վաշինգտոնում։ Նա Սոլիսալ տանը կայացած մոտ 40 համերգների խորհրդատուն եւ վարողն է եղել։ Ո՞րն է էականը նրա պատրաստած հաղորդումներում։ Նախ եւ առաջ գրավում է այն զուսպ ոճը, որով հաղորդավարը ներկայացնում է ամերիկյան երաժշտության նմուշները։ Երբ Քոնովերն է խոսափողի մոտ, ունկնդիրը համոզված է, որ ինչի մասին էլ նա խոսի՝ վաղ շրջանի Արմսթրոնգի, թե ուշ երաժշտական նորույթի, երբեմն կհնչեն հակիրճ եւ բովանդակալից մեկնաբանություններ։

Պակաս կարեւոր չեն նաեւ մատուցման դյուրընկալությունն ու պարզությունը, այն ծորուն անգլերենը, որով կարելի է նույնիսկ լեզու սովորել։ Ասվածին եթե ավելացնենք արծարծվող թեմաների անընդհատությունն ու հետեւողականությունը, ամեն ինչ թերեւս իր տեղը կընկնի։

Յուրաքանչյուր շաբաթ Քոնովերը պատրաստում է վեց 45 րոպեանոց ջազային ծրագրեր։ Բացի այդ, նա վարում է նաեւ հանրամատչելի երաժշտության երկու կեսժամանոց հաղորդում, որտեղ հնչում են Գերշվինի, Բեռլինի, Ռոջերսի երգերը։ Վերջիններս իրենց ներկայացնում են իբրեւ «արեւմտաեվրոպական օպերային դերերգերի ամերիկյան համարժեքներ»։

Ամենագլխավորը սակայն այն է, որ իր վարած հաղորդումներով Քոնովերը սիրել է տալիս ջազը եւ լայնացնում մեր պատկերացումները երաժշտական այս տեսակի մասին։ Վերջինս համաշխարհային մշակույթում ամերիկյան գուցե թե մեծագույն ներդրումն է։ Քանի որ ջազի ծագման, ընդհանրապես նրա էության մասին մինչեւ օրս չկան համընդունելի եւ վերջնական տեսակետներ, անպայման արժե լսել դրա Քոնովերյան հետեւյալ մեկնաբանությունը. «Ջազը ամերիկյան դասական երաժշտություն է։ Կենդանի ամեն ինչի նման այն մշտապես զարգանում եւ փոփոխվում է։ Ես այն չեմ համարում «նեգրական» երաժշտություն։ Ջազն արդյունք է Ամերիկայում «սպիտակ» եւ «սեւ» մշակույթների փոխազդեցության։ Այս երկրի հարավի այն մասերում, որտեղ նեգրերն ապրել են առանց սպիտակների հետ շփվելու, ջազ չի առաջացել։ Նրանց մեղեդիների հիմքում ընկած բլյուզային երգեցողությունը կամ կիթառի նվագը չվերածվեցին ջազի։ Վերջինս յուրահատուկ երեւույթ է, երբ նեգրական արմատները ենթարկվել են «սպիտակ» մշակույթի ուժեղ ազդեցությանը։ Ջազի ականավոր վարպետների դուք կհանդիպեք գերմանացիների, շվեդների, լեհերի, չեխերի, ռուսների մեջ։ Թեեւ նրանցից եւ ոչ մեկը, ներառյալ նաեւ սպիտակամորթ ամերիկացիները, չդարձան Արմսթրոնգ եւ Էլլինգտոն»։ Պակաս կարեւոր չէ իմանալ նաեւ նրա կարծիքը ջազ երգիչների մասին. «Ինձ համար Լուի Արմսթրոնգը ջազի սիրտն է, Դյուկ Էլլինգտոնը՝ ոգին, իսկ Քաունտ Բեյսին՝ նրա կենսախնդությունը»։ Ժամանակին Քոնովերն այնքան էր տարված Դյուկի երաժշտությամբ եւ նրա կատարումներով, որ, իր իսկ խոստովանությամբ, փորձել է իր հաղորդումները կառուցել էլլինգտոնյան ոճով՝ արծարծվող թեման զարգացնել վարիացիաներով։

Ինչի մասին էլ խոսելիս լինի Ուիլլիսը՝ ջազի պատմության, թե դրա զարգացման հետագա ուղղությունների, նա ձգտում է պահել հավասարակշռությունը նորագույն ձայնագրությունների եւ այս ժանրի դասականների միջեւ։ Երբեմն-երբեմն նա օրինակներ է բերում դասական երաժշտությունից, ցույց տալով, որ ասենք Բախն էլ է ժամանակին երգեհոնի վրա բազմաթիվ իմպրովիզացիաներ արել ու զարմացրել ունկնդիրներին։ Այդ իմաստով այսօրվա բնութագրմամբ նրան եւս կարելի է իսկական ջազմեն կոչել։

Քոնովերը սովորական ռադիոխոսնակ չէ, որ պատմում է ջազի մասին։ Լինելով երաժշտական այս ժանրի լավագույն եւ խորագիտակ մասնագետն աշխարհում՝ նա ինքն է գրում իր հաղորդումների տեքստերն ու դրանք մատուցում ռադիոունկնդիրներին։ Այնքան է նվիրված իր գործին եւ այնպես է սիրում այն, որ չնայած տարիքին եւ առաջացած կոկորդի քաղցկեղ հիվանդությանը, շարունակում է վարել իր հաղորդումները՝ նորանոր մարդկանց փոխանցելով իր սերը դեպի ջազը, սրա հմայիչ աշխարհը։ Այն բանում, որ այսօր այն սիրելի է աշխարհի ամենատարբեր անկյուններում, քիչ չէ նաեւ Քոնովերի վաստակը։

Հայկական ջազը, որը խոսակցության առանձին նյութ է, եւս ունի իր զարգացման հետաքրքիր պատմությունն ու ինքնատիպ կատարողները։ Դրա կայացման գործում ուղղակի թե անուղղակի, բայց անպայմանորեն դեր են խաղացել նաեւ Քոնովերյան հիշյալ հաղորդումները։

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆՆ ԻՐԱՆ ԿՄԵԿՆԵՆ ԹԵՆԻՍԻՍՏՆԵՐԸ

Իրանի Իսլամական հեղափոխության տարելիցին նվիրված հերթական մարզական փառատոնին կրկին կմասնակցեն մեր հանրապետության մարզական պատվիրակությունները։

Առաջինն Իրան կմեկնի սեղանի թենիսի հավաքականը։ Ահա թե ինչ է պատմում ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի վարչության սեղանի թենիսի պատասխանատու Բագրատ Բունիաթյանը։

«Մեր թիմն Իրան է մեկնելու հունվարի 19-ին։ Սեղանի թենիսի մրցումներն այս տարի անցկացվելու են Իսպահան քաղաքում հունվարի 23-ից 28-ը։ Նախորդ փառատոնում մեր թենիսիստներն ընդհանուր հաշվարկով գրավեցին 1-ին տեղը։ Խաղարկված 4 ոսկե մեդալներից 3-ը բաժին հասավ հայաստանցի մարզիկներին։ Միայն մենախաղերի եզրափակիչում Բագրատ Ճգմաչյանը բավարարվեց 2-րդ տեղով։

Այս անգամ էլ մենք ուժեղ կազմ ենք ներկայացնում։ Հավաքականի 5 թենիսիստներից 3-ը՝ Էդուարդ Զաքարյանը, Բագրատ Ճգմաչյանը, Արամ Ջավադյանը, սպորտի վարպետներ են եւ փորձառու խաղացողներ։ Ուժեղագույններից բացակայում է միայն Սամվել Վարդանյանը, որն արդեն մեկ տարի է, ինչ պայմանագրով հանդես է գալիս Գերմանիայի ակումբներից մեկում եւ մասնակցում է այս երկրի 2-րդ լիգայի մրցումներին։ Հարկ է նշել, որ Սամվելը գերազանց է հանդես գալիս եւ մեկ տարվա ընթացքում ոչ մի պարտություն չի կրել։ Նա բազմաթիվ հրավերներ է ստացել բունդեսլիգայի ակումբներից, սակայն մնում է նույն թիմում, որն ամեն ինչ անում է Վարդանյանին իր մոտ պահելու համար»։ ■

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Լիբանանյան օրագրից

«Անդրանիկ»-ը Մերձավոր Արեւելքի ուժեղագույն թիմերից մեկը

Բասկետբոլն ամենասիրված եւ ամենատարածված խաղերից մեկն է սփյուռքահայության մեջ, հատկապես լիբանանահայ համայնքում։ Չնայած պատերազմի պատճառով շուրջ 20 տարի Լիբանանում առաջնություններ չեն անցկացվել, սակայն հաշվի առնելով նախկին ավանդույթները, փետրվարի 15-ին մեկնարկելիք բարձրագույն խմբի առաջնություններին մասնակցելու իրավունք ունեն Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միության ՀԵԸ-ի տղամարդկանց եւ կանանց «Անդրանիկ»-ը, ՀՄԸՄ-ի կանանց եւ ՀՄՄ-ի տղամարդկանց թիմերը։ Ընդ որում, կանանց «Անդրանիկ» թիմը ոչ միայն Լիբանանի լավագույն ակումբն է եւ չեմպիոնի կոչման գլխավոր հավակնորդը, այլեւ մասնագետների շատերի կարծիքով, Մերձավոր Արեւելքի 4 ուժեղագույն թիմերից մեկը։ Դրա ապացույցն այն է, որ «Անդրանիկ»-ն անցկացնելով բազմաթիվ հանդիպումներ, մեկուկես տարի պարտություն չի կրել, այդ ընթացքում սեփական եւ մրցակիցների հարկերի տակ հաղթելով Սիրիայի «Ժալաա» (Հալեպ) եւ Հորդանանի «Օրթոդոքս» չեմպիոն թիմերին։ Լիբանանում կանանց թիմերի մեջ 2-րդը համարվում է ՀՄԸՄ-ը։ ՀԵԸ-ի տղամարդկանց «Անդրանիկ» թիմը մեզ ծանոթ է այնքանով, որ այստեղ էին հրավիրվել հայաստանցի բարձրահասակ 2 բասկետբոլիստներ՝ «Ուրարտու»-ի խաղացող Տիգրան Գէոկչյանը (202 սմ) եւ սպորտի վարպետ Աշոտ Թուխիկյանը (204 սմ)։ Վերջինս հիմա թողել է գործնական բասկետբոլը եւ Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միության դպրոցներից մեկում (տնօրեն՝ Ժիրայր Դանիելյան) մի քանի խմբեր է մարզում։

Լիբանանի տղամարդկանց թիմերի միջեւ մրցակցությունն անհամեմատ մեծ է, քան կանանց։ Ֆուտբոլի պես բասկետբոլային թիմերն էլ սկսել են իրենց կազմերն ուժեղացնել արտասահմանից հրավիրվող պրոֆեսիոնալ խաղացողներով։ Վերջերս ավարտված Լիբանանի հեռուստատեսության գավաթի անդրանիկ խաղարկությանը մասնակցում էր բոլոր շրջաններից հավաքված 20 թիմ, նույն թվում եւ ՀԵԸ-ի «Անդրանիկ»-ը։

Մրցաշարը գավաթային սկզբունքով չէր, այլ 2 փուլով։ Նախնական փուլում խմբային մրցաշարով ընտրվեցին 8 ուժեղագույնները, որոնք հետագայում շրջանաձեւ մրցակարգով որոշեցին գավաթակիրին։ «Անդրանիկ»-ն իր խմբում գրավեց 2-րդ տեղը եւ մտավ եզրափակիչ։ Այստեղ թիմը բավարարվեց 4-րդ տեղով, որը վատ արդյունք չի համարվում։ Իսկ Լիբանանի գավաթակիր դարձավ Բիկֆայայի «Ամալ» թիմը։

«Անդրանիկ» կանանց եւ տղամարդկանց թիմերի հաջողություններում մեծ ներդրումներ ունեն ՀԵԸ-ի մարզական միացյալ հանձնախմբի բասկետբոլի վարչական պատասխանատուներ Վիգեն Չերչյանը եւ մեր հանրապետության բասկետբոլի ֆեդերացիայի նախագահության պատվավոր անդամ Վահե Էօրդեկյանը։ ■

Շախմատային հաջողություններ Հալսբերգում եւ Մոսկվայում

Շվեդիայի Հալսբերգ քաղաքում ավարտված երիտասարդ շախմատիստների ներկայացուցչական մրցաշարում, որին մասնակցում էին 17 երկրների 34 շախմատիստներ, վստահ հանդես եկան Հայաստանի պատվիրակները՝ Հովհաննես Դանիելյանը եւ Տիգրան Նալբանդյանը։ Դանիելյանը 9 հնարավորից վաստակելով 7 միավոր, միայն կես «քայլով» ետ մնաց հաղթողից ուկրաինացի Ալեքսանդր Օնիշչուկից եւ երկրորդ-երրորդ տեղերը բաժանեց բուլղարացի Վլադիմիր Գեորգիեւի հետ, իսկ Նալբանդյանը 6 միավորով մտավ հաղթողների հնգյակի մեջ։

Ուշագրավ է, որ Շվեդիայի շախմատային ֆեդերացիան հայ շախմատիստներին հրավեր էր ուղարկել ամենավերջին պահին։ Հալսբերգ քաղաքում բնակվող մեր շախմատասեր հայրենակցի՝ Բարսում Գասպարյանի նախաձեռնությամբ։

Այս մրցաշարին Նալբանդյանը մեկնել էր Մոսկվայում անցկացված մեկ այլ միջազգային մրցաշարից հետո, որտեղ նա հասել էր մեծ հաջողության։ 11 հնարավորից վաստակելով 7.5 միավոր, նա գրավել էր առաջին տեղը եւ առաջին անգամ լրացրել միջազգային վարպետի նորման։ ■

Թիմանն առաջ է անցնում

Շախմատի աշխարհի առաջնության Թիման-Շորթ հավակնորդների եզրափակիչ մրցամարտի երկրորդ պարտիան 32-րդ քայլում ավարտվեց հոլանդացի գրոսմայստերի հաղթանակով, որը խաղում էր սեւ ֆիգուրներով։

Թիմանը հաշվի մեջ առաջ անցավ 1.5:0.5։

Գ. Հ.

Բաժինը վարում է ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Աբխազիա

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ԶՈՀԵՐԻ ԹԻՎԸ ՀՈՒՆՎԱՐ-ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ ԱՄԻՍՆԵՐԻՆ

Անցած երկու օրերին հարաբերական հանգիստ

Աբխազիայի առողջապահության նախարարության տվյալներով, զինված հակամարտության ժամանակամիջոցում, օգոստոսի 14-ից հունվարի 10-ը, Աբխազիայի Հանրապետությունում զոհվել են 630 տարբեր ազգությունների զինվորներ եւ խաղաղ բնակիչներ, վիրավորվել է 2416 մարդ:

Բացի այդ, զինված գործողությունների գոտում զոհված մարտիկներին հուղարկավորում են առանց բժշկական հաստատություններին դիմելու: Հարկ է նշել, որ ռուս ռազմական փորձագետների կարծիքով, վրացական եւ աբխազական կողմից մարտական գործողությունների ընթացքում զոհվածների ընդհանուր թիվը հասել է առնվազն 2 հազարի:

Սուխումի վրացական ռազմական հրամանատարության շտաբի կարծիքով, աբխազական կողմը հարձակողական նպատակներով գիտակցաբար թաքցնում է իրական կորուստները:

Աբխազիայի առողջապահության նախարարության տվյալներով, վերջին 40 օրվա ընթացքում (1992 թ. դեկտեմբերի 1-ից մինչեւ հունվարի 9-ը) Սուխումի ուղղությամբ աբխազական հրետանուց արձակված արկերի պայթյուններից զոհվել են քաղաքի ավելի քան 80 խաղաղ բնակիչներ, որոնցից 15-ը ռուսներ են, 2-ը աբխազներ, զոհվածների մնացած մասի մեջ կան վրացիներ, հայեր, հույներ, ուկրաինացիներ եւ այլն:

Հունվարի 11-ի գիշերն աբխազական հակամարտության գոտում համեմատաբար հանգիստ է եղել, «ԻՖ»-ին հայտնել են Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունում: Կիրակի օրը Ներքին Էշերա գյուղի մոտ տեղակայված ռուսական դեսանտային զորամասի տարածքում գերիների փոխանակում է տեղի ունեցել: 8 վրացիներ փոխանակվել են 2 աբխազների հետ:

Երկուշաբթի օրը գերիների նոր փոխանակում էր նախատեսվում: Նախարարության լրատվական կենտրոնում հայտնել են նաեւ, որ վերականգնվել է Սուխումի էլեկտրամատակարարումը: Օչամչիրայի շրջանում պայթեցված էլեկտրական հաղորդագիծը լրիվ վերականգնված է: ■

Կիեւ

Ձեռնարկատերերը նպաստում են փոխհաշվարկներին

Արեւելյան Եվրոպայի ձեռնարկատերերի միավորման համակարգող խորհուրդը հույս ունի առաջին կիսամյակում մշակել միասնական հաշվարկային դրամական միավոր Լեհաստանի, Հունգարիայի, Արեւելյան Եվրոպայի եւ ԱՊՀ երկրների համար: Այդ մասին «Օրենքն ու բիզնեսը» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարել է միավորման համակարգող խորհրդի նախագահ եւ «Ուկրաինական ֆինանսական խումբ» բաժնետիրական միության նախագահ Վալերի Բաբիչը: Նրա խոսքերով, Արեւելյան Եվրոպայի ձեռնարկատերերի միավորումը ձգտում է ստեղծել Արեւելյան Եվրոպայի վալյուտային բանկ: Բանակցություններ են տեղի ունենում ձեռնարկատերերի համաշխարհային եւ եվրոպական միավորման աշխատանքին մասնակցելու շուրջ, ինչը թույլ կտա Ուկրաինային նոր ներդրումներ ստանալ արտասահմանից: ■

Տաշքենդ

Թուրքիան աջակցում է Կենտրոնական Ասիայի Հանրակցությանը

Թուրքիան աջակցում է Կենտրոնական Ասիայի ժողովուրդների Հանրակցության ստեղծման գաղափարին, որը «հնարավորություն կտա ներկա խնդիրների միասնական լուծման համար»: Ուզբեկստանի մամուլի համար այդպիսի հայտարարությամբ է հանդես եկել Ուզբեկստանում Թուրքիայի դեսպան Վոլկան Չորուրը շրջանի երկրների ղեկավարների վերջերս Տաշքենդում կայացած հանդիպման կապակցությամբ:

Վ. Չորուրը նշեց, որ հանդիպմանը Տաջիկստանի ղեկավարության մասնակցությունն ունի չափազանց կարեւոր նշանակություն, քանի որ «բարեկամական պետությունների օգնությամբ այդ երկրում ժողովուրդները ի վիճակի կլինեն ավելի արագ հասնել խաղաղության, համաձայնության եւ իրավիճակի կայունացման»: Վ. Չորուրի կարծիքով, Տաշքենդի հանդիպման արդյունքների իրականացումը կբարձրացնի այդ շրջանի երկրների միջազգային հեղինակությունը եւ թույլ կտա նրանց միանալ համաշխարհային ինտեգրացիոն ընթացքին: ■

Ղազախստան

Դեսպանատներ ԱՊՀ երկրներում

Հունվարի 11-ին Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը հրամանագիր է ստորագրել ԽՍՀՄ նախկին հանրապետություններում, այդ թվում Ռուսաստանում, Ադրբեջանում, Հայաստանում, Բելառուսում, Վրաստանում, Ղրղզստանում, Մոլդովայում, Թուրքմենստանում, Ուզբեկստանում եւ Ուկրաինայում դեսպանատներ բացելու վերաբերյալ: Ստորագրվել են նաեւ Գերմանիայում, Ֆրանսիայում եւ Իրանում դեսպանատներ բացելու մասին հրամանագրերը: ■

Հունվարի 19-ին Վրաստանի կառավարական պատվիրակությունը Շեւարդնաձեի գլխավորությամբ մեկնելու է Թեհրան, Իրանի եւ Վրաստանի միջեւ բարեկամության եւ համագործակցության մասին պայմանագրեր ստորագրելու նպատակով: Պատվիրակության կազմի մեջ է Վրաստանի արտգործնախարար Ալեքսանդր Չիքվաիձեն: Հունվարի 12-ին նախապատրաստական աշխատանք անցկացնելու նպատակով Իրան է մեկնելու Վրաստանի ԱԳՆ փորձագետների խումբը:

Լուրեր Չսով

Ցանկացած տեղեկություն ցանկացած ամերիկացու մասին

«Շապոշնիկով եւ McHENRY» խուզարկուական գործակալությունը հայտարարել է շրջանի բնակիչների պատվերներով ԱՄՆ-ում գտնվող ազգականների կամ մերձավոր մարդկանց որոնման համար աշխատանքներ անցկացնելու պատրաստակամության մասին: Բացի այդ, առանձին (պայմանագրային) վարձատրման դեպքում գործակալությունը պատրաստ է երկու շաբաթվա ընթացքում պատվիրատուին ներկայացնել ԱՄՆ-ի ցանկացած նահանգի ցանկացած բնակչի մասին ցանկացած տեղեկություններ, ինչպես նաեւ ծնողներից Ամերիկա փախած երեխաների մասին: Պատվեր տալու դեպքում անհրաժեշտ է միայն իմանալ փնտրվող անձի անունն ու ազգանունը: Այս գործակալությունը ստեղծվել է 1992 թ. վերջին եւ հանդիսանում է «McHenry Detective Agency» ամերիկյան ընկերության ներկայացուցիչը Հեռավոր Արեւելքում:

Մոսկվայում արտադրության մակարդակի անկումը կազմել է 28 տոկոս

Ինչպես հաղորդել է տնտեսական քաղաքականության եւ ձեռներեցության հարցերով Մոսխորհրդի հանձնաժողովի նախագահ Ալեքսանդր Ժուկովը, նախնական տվյալներով, 1992 թ. Մոսկվայում արտադրության մակարդակի անկումը կազմել է 28 տոկոսից ավելի, ինչը տեղի չի ունեցել ամբողջ Ռուսաստանում արդյունաբերության պատմության ընթացքում: Նրա խոսքերով, ամբողջ Ռուսաստանում արդյունաբերության մեջ արտադրության ծավալների անկումը կազմել է 18-19 տոկոս: Ա. Ժուկովի կարծիքով, արտադրության մակարդակի անկման գլխավոր պատճառը մարզերի եւ շրջանների միջեւ տնտեսական կապերի քայքայումն է:

Տաջիկստանում հայտնաբերվել է եւս մեկ ռուս զինվորի դիակ

Տաջիկական Նուրեկ քաղաքում գտնվել է եւս մեկ ռուս զինվորի դիակ, որին առանձնահատուկ դաժանությամբ են սպանել: Նա անհետացել էր Նուրեկի հէկ-ը հսկող իր ստորաբաժանումից, դեկտեմբերի 24-ին: Անցած տարվա վերջին Տաջիկստանում պատանդ են վերցվել եւ դաժանորեն սպանվել երեք ռուս զինծառայողներ: Զինվորականները հայտարարում են, որ «Անվտանգության երաշխիքները հալչում են օր-օրի»:

Կազմավորվում է ինտիմ ծառայությունների գումարտակ

Համաձայն «Կուբանսկի կուրյեր»-ի լրագրողների հաղորդման, Կովկասի սեւծովյան ափի քաղաքներում Աբխազիայի մարտիկների համար իրականացվում է աղջիկների անլեգալ զորահավաք «ինտիմ ծառայությունների գումարտակ»: Միջսեզոնային ժամանակաշրջանում Սոչիի, Խոստայի եւ Ադլերի «պրոֆեսիոնալուհիները» երաշխավորված բարձր վճարով համաձայնվում են փոխել հյուրանոցային համարները խրամատների հետ: ■

BUSINESS TO BUSINESS «ՎԵՐՏԵՔՍ ՎԵՆՉԸՐՍ» ՍՊԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՈՒՍՏՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

YELLOW PAGES

ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ

The only official Telephone Directory being jointly prepared by the Yerevan City Council and Vertex Ventures LTD, a New York Corporation.

The directory will contain the addresses and telephone numbers of all businesses registered in Yerevan together with various advertisements.

The directory will also contain a section for the advertisements of foreign companies and organizations.

The directory will be published both in Armenian and in English and will be sold in Armenia and throughout the world.
Your advertisements will expand your business and will introduce it throughout various world markets.

If you desire to have your business known internationally, then place your advertisements in the only official Yerevan telephone Directory, being prepared jointly by the Yerevan City Council and Vertex Ventures LTD, a New York Corporation.

Apply at Vertex Ventures LTD,
Address: Tamanian st. 2, Yerevan-9
tel. 56-06-05, hours 9.00-17.00
55-27-52, hours 17.30-21.30

Միակ պաշտոնական տեղեկագիրքը, որը համատեղ պատրաստում են հրատարակելու Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեն եւ ամերիկյան «ՎԵՐՏԵՔՍ ՎԵՆՉԸՐՍ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը:

Տեղեկագրքում տեղ կգտնեն Երեւանի բոլոր ձեռնարկությունների հասցեները եւ հեռախոսահամարները, ինչպես նաեւ այլազան գովազդներ ձեռնարկությունների եւ նրանց գործունեության մասին:

Տեղեկագրքում կլինի նաեւ առանձին բաժին օտարերկրյա կազմակերպությունների գովազդների համար

Տեղեկագիրքը լույս կտեսնի հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով, կվաճառվի Հայաստանում եւ ամբողջ աշխարհում:

Տեղեկագրքում տեղ գտած գովազդները հնարավորություն կընձեռեն գործարար մարդկանց եւ ձեռնարկություններին դուրս գալու միջազգային շուկա եւ ընդլայնելու գործարար կապերը:

Եթե դուք ցանկանում եք, որ Ձեր գործունեության մասին իմանան ամբողջ աշխարհում, ապա տեղավորեք Ձեր գովազդը տեղեկագրքում, որը միակ պաշտոնականն է եւ համատեղ պատրաստվում է Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեի եւ ամերիկյան «Վերտեքս վենչըրս» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից:

Դիմել ամերիկյան «Վերտեքս վենչըրս» ՍՊԸ Հայաստանի դուստր ձեռնարկությանը:
Հասցեն Երեւան-9, Թամանյան-2
Հեռախոս 56-06-05 ժամը 9.00-ից - 17.00,
55-27-52 ժամը 17.30-ից - 21.30:

VERTEX VENTURES
ARMENIAN SUBSIDIARY LTD. CORPORATION . NEW YORK-YEREVAN

PUBLISET

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորումն եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ